

2004 balandžio 8
Nr. 7

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežius Jonas Paulius II
Žinia 41-osios pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga 2

Bažnyčia Lietuvoje

Kardinolas A. J. Bačkis lankėsi Vatikane 4
Vilniuje melstasi už teroro aukas 4
Šv. Juozapo iškilmės Vilniaus kunigų seminarijoje 4
Paskaita „Popiežius Jonas Paulius II ir Europa“ 5
Arkivyskupo Sigitio Tamkevičiaus metinė spaudos konferencija 6
Konferencija „Religija ir kultūra“ 9

Homilijos

PASKYRIMAS MEILĖS PAGRINDU
III Velykų sekmadienis 15
AVINĖLIS – GANYTOJAS
IV Velykų sekmadienis 16

Straipsniai

AR DIEVAS KENČIA? 17

Bažnyčia pasaulyje

Popiežius pateikė vieningos Europos viziją 22
Sutaikinimo sakramentas padeda siekti šventumo 23
Vatikanas atkreipia dėmesį į šeimos vertybių praradimą 24

Popiežius Jonas Paulius II

Žinia 41-osios pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga

(2004 m. gegužės 2 d., ketvirtasis Velykų sekmadienis)

*Garbingieji Broliai Vyskupai,
Brangūs broliai ir seserys,*

1. „*Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį*“ (Lk 10, 2).

Šie Jėzaus apaštalams skirti žodžiai liudija nuolatinį Gerojo Ganytojo dėmesį savo avims. Jis daro viską, kad jos „turėtų gyvenimą, kad apščiau jo turėtų“ (Jn 10, 10). Prisikėlęs Viešpats patikės savo mokiniams pareigą tęsti jo paties misiją – skelbti Evangeliją visų laikų žmonėms. Į nuolatinį Jėzaus kvietimą: „Sek paskui mane!“ (Jn 21, 22) daugelis atsiliepė ir tebeatsiliepia kilniaširdiškai. Tai moterys ir vyrai, pasiryžtantys visiškai paskirti savo gyvenimą jo Karalystės tarnybai.

Maldos už pašaukimus 41-osios pasaulinės dienos, tradiciškai švenčiamos ketvirtą Velykų sekmadienį, proga visi tikintieji vieningai karštai mels pašaukimų į kunigystę, pašvęstąjį gyvenimą ir misijų tarnybą. Juk pirmutinė mūsų pareiga yra melstis „pjūties Šeimininkui“ už tuos, kurie jau artimai seka Kristumi kunigiškuoju ir pašvęstuoju gyvenimu, ir tuos, kuriuos jis, sklindinas galeistingumo, nepalaužia kvietęs šiai svarbiai bažnytinei užduočiai.

2. *Melskime pašaukimų!*

Apaštališkajame laiške *Novo millennio ineunte* pabrėžiau, „jog šiandieniam pasaulyje, nepaisant paplitusios sekuliarizacijos, visur jaučiamas dvasingumo poreikis, kuris daugiausia reiškiasi kaip naujas maldos poreikis (33). Būtent šis maldos poreikis akina vieningai prašyti Viešpatį atsiųsti darbininkų į savo pjūtį“.

Džiugiai konstatuoju, kad daugelyje dalinių Bažnyčių randasi maldos už pašaukimus būrelių. Didžiosiose seminarijose ir pašvęstojo gyvenimo bei misijų institutų ugdymo namuose turint šį tikslą rengiami susitikimai. Mažais maldos „būreliais“, padedančiais jaunuoliams drąsiai ir dosniai atsiliiepti į dieviškojo Mokytojo kvietimą, tampa daugelis šeimų.

Taip! Pašaukimas tarnauti tikrai Kristui Bažnyčioje yra neįkainojama dieviškojo gerumo dovana, kuri melstina atkakliai ir su pasitikėjimo kupinu nuolankumu. Krikščionis privalo šiai dovanai vis labiau atsiverti ir būti budrus, kad neliktų neatpažinęs „malonės laiko“ ir „aplankymo meto“ (plg. Lk 19, 44).

Ypač vertinga yra su auka ir kančia susijusi malda. Kančia, išgyvenama kaip papildymas to, ko dar savame kūne trūksta „Kristaus vargams dėl jo Kūno, kuris yra Bažnyčia“ (Kol 1, 24), tampa kaip niekada veiksminga užtarimo forma. Daugybė ligonių visame pasaulyje, meldami šventųjų pašaukimų, vienija savo skausmus su Kristaus kryžiumi! Dvasiniu būdu jie taip pat lydi mane, vykdančią Dievo man patikėtą Petro tarnybą, ir, net dažnai likdami visiškai nežinomi, neįkainojamai prisideda prie Evangelijos reikalo.

3. *Melskime tikinčiųjų, šaukiamų į kunigystę ir pašvęstąjį gyvenimą!*

Iš visos širdies trokštu, kad malda už pašaukimus būtų vis intensyvesnė, – kad ji būtų Dievo slėpinio garbinimas ir dėkojimas už „didžius dalykus“, kuriuos jis padarė ir, nepaisydamas žmonių silpnumo, nesiliauja daręs, būtų nuostabos ir dėkingumo už pašaukimų dovaną kupina kontempliacinė malda.

Visų maldos iniciatyvų šerdis yra Eucharistija. Altoriaus sakramentas esmingai svarbus žadinant ir įgyvendinant pašaukimus, nes iš atperkamosios Kristaus aukos pašauktieji gali semtis jėgų visiškai atiduoti šave Evangelijos skelbimui. Būtų gerai, kad Eucharistijos šventimą, savotiškai pratęsdama Mišių slėpinį, lydėtų Švenčiausiojo Sakramento adoracija. Kristaus, čia ir dabar realiai ir substancistiškai esančio duonos ir vyno pavidalu, kontempliacija gali įžiebtį asmens, kviečiamo kunigystei ar kokiam nors ypatingai bažnytinei misijai, širdyje tokį pat užsidegimą, koks paskatino ant Atsimainymo kalno sušukti: „Viešpatie, gera mums čia būti!“ (Mt 17, 4; plg. Mk 9, 5; Lk 9, 33). Kontempliuoti Kristaus veidą geriausia su Marija ir Marijos mokykloje, nes ji dėl savo vidinės nuostatos pagrįstai vadinama „Eucharistijos moterimi“ (Enciklika *Ecclesia de Eucharistia*, 53).

Tegu visos krikščionių bendruomenės tampa „autentiškomis maldos mokyklomis“, kuriose būtų meldžiama, kad plačiame apaštalavimo lauke netrūktų darbininkų. Lygiai taip pat būtina, kad Bažnyčia nuolatiniu dvasiniu dėmesiu suptų tuos, kuriuos Dievas jau pašaukė ir kurie „lydi Avinėlių, kur tik jis eina“ (Apr 14, 4). Turiu galvoje kunigus, pašvęstuosius ir pašvęstąsias, eremitus ir pašvęstąsias mergeles, pasaulietinių institutų narius, vienu žodžiu, – visus gavusius pašaukimo dovaną ir „šį lobį“ nešiojančius „moliniuose induose“ (2 Kor 4, 7). Mistiniame Kristaus Kūne daug įvairių tarnybų ir charizmų (plg. 1 Kor 12, 12), skirtų krikščioniškajai tautai šventinti. Bažnyčios nariai turėtų abipusiškai rūpintis šventumu, todėl būtina melstis, kad „pašauktieji“ liktų ištikimi savo pašaukimui ir siektų kuo didesnio evangelinio tobulumo.

4. Pašauktųjų malda

Posinodiniame apaštališkajame paraginime *Pastores dabo vobis* pabrėžiau, kad „pastoracinė meilė savo Bažnyčiai ir rūpinimasis būsimo tarnybos joje formomis uždeda pareigą kunigui ieškoti, taip sakant, kunigystės įpėdinių“ (74). Net ir žinodamas, kad Dievas pašaukia tuos, kuriuos pats nori (plg. Mk 3, 13), kiekvienas Bažnyčios tarnautojas privalo atkakliai melsti pašaukimų. Niekas geriau už jį nepajėgia suvokti kartų atsinaujinimo, laiduojančio dosnių ir šventų asmenų Evangelijai skelbti bei sakramentams teikti, svarbos.

Būtent žvelgiant iš šios perspektyvos, kaip niekada reikia dvasinio prisirišimo prie Viešpaties, prie savo pašaukimo ir misijos (plg. *Vita consecrata*, 63). Nuo pašauktųjų šventumo priklauso, ar jų liudijimas įstengs patraukti kitus bei paskatinti juos patikėti savo gyvenimą Kristui. Tik taip galima pasipriešinti pašaukimų į pašvęstąjį gyvenimą mažėjimui, keliančiam grėsmę, pirmiausia misijų kraštuose, daugeliui apaštalavimo pastangų.

Be to, pašauktųjų, kunigų ir pašvęstųjų, malda labai vertinga ir dėl to, kad įsijungia į kunigiškąją Kristaus malda. Per juos Kristus meldžia Tėvą pašventinti ir savo meilėje išlaikyti tuos, kurie, būdami pasaulyje, jam nepriklauso (plg. Jn 17, 14–16).

Tegu Šventoji Dvasia padaro visą Bažnyčią maldos tauta, kur kiekvienas keltų savo balsą į dangiškąją Tėvą melddamas šventųjų pašaukimų į kunigystę ir pašvęstąjį gyvenimą. Melskimės, kad tie, kuriuos pasirinko ir pašaukė Viešpats, būtų ištikimi ir džiaugsmo kupini Evangelijos, kuriai atidavė savo gyvenimą, liudytojais.

5. Į Tave, Viešpatie, kupini pasitikėjimo grėžiamės!

Dievo Sūnau,
Tėvo pasiūstasis
pas visų laikų ir
visų žemės kraštų žmones!

Užtariant Mergelei Marijai,
Tavo ir mūsų Motinai,
meldžiame Tave:
padaryk, kad tavo Bažnyčioje
netrūktų pašaukimų,
ypač ypatingu būdu tarnauti
Tavo Karalystei.

Jėzau, vienatinis žmogaus Gelbėtojai!

Kreipiame į Tave malda
už mūsų brolius ir seseris,
atsiliepusius į Tavo kvietimą
kunigystei, pašvęstajam gyvenimui
ir misijoms.

Teatsinaujina kasdien
jų gyvenimas ir
tetampa jie gyvąja Evangelija.

Gailėtingasis ir šventasis Viešpatie,
nepaliaujamai siųsk
naujų darbininkų
į savo Karalystės pjūtį!

Padėk tiems, kuriuos pakviete
paskui save sekti
mūsų laikais:
padaryk, kad, įsimąstydami į Tavo veidą,
jie su džiaugsmu ištrauktų
į įstabią misiją,
kurią Tu jiems patiki
savo tautos ir visų žmonių
gerovės labui.

Tu esi Dievas, gyveni ir viešpatauji
su Tėvu ir Šventąja Dvasia
per amžių amžius. Amen.

Vatikanas, 2003 m. lapkričio 23 d.

Kardinolas A. J. Bačkis lankėsi Vatikane

Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis kovo 29 d. – balandžio 4 d. lankėsi Vatikane. Svarbiausias vizito tikslas buvo pasirengimas Šventojo Tėvo pasiuntinio kardinolo Achile Silvestrini atvykimui į Šv. Kazimiero jubiliejinių metų iškilmes gegužės pradžioje. Balandžio 3 d. kardinolą A. J. Bačkį privačioje audiencijoje priėmė popiežius Jonas Paulius II.

Greta kitų dalykų, Vilniaus arkivyskupas su Šventuoju Tėvu ir aukštais Vatikano pareigūnais kalbėjosi apie sprendimą įkurti Dievo Gailestingumo šventovę ir perkelti į ją malonėmis garsėjantį Gailestingą Jėzų paveikslą. Kadangi šis sprendimas sukėlė įtampą Vilniaus Šventosios Dvasios parapijos bendruomenėje, kard. A. J. Bačkis jautė pareigą atsiklausti Apaštalo Sosto nuomonės, pasiūlė įvairių sprendimų, tarp jų ir savo dekretų dėl Dievo Gailestingumo šventovės atšaukimo galimybę.

Apaštalo Sostas maloningai leido Vilniaus ordinarui veikti savo nuožiūra, kreipiant žingsnius ta linkme, kad pamaldumas Dievo Gailestingumui taptų savas visoje Lietuvoje. Šventasis Tėvas audiencijos metu prisiminė apaštališkąją kelionę į Lietuvą ir išreiškė norą, kad pamaldumas Dievo Gailestingumui būtų kuo plačiau skleidžiamas. Atkreiptinas dėmesys, kad iš pagarbos Šventajam Tėvui Bažnyčioje laikomasi principo vengti jo autoriteto įtraukimo į vietinių prieštarų nagrinėjimą.

Vilniaus arkivyskupo metropolito dekretai dėl Dievo Gailestingumo šventovės įkūrimo lieka galioti. Šventovė bus konsekruota per Dievo Gailestingumo iškilmes balandžio 18 d.

-Vn-

Vilniuje melstasi už teroro aukas

Kovo 28 d. lietuvių, ispanų ir lotynų kalbomis Vilniaus arkikatedroje buvo meldžiamasi už teroro išpuolių Ispanijoje metu žuvusių, sužeistųjų ir aukų artimuosius, dvasiškai vienijantis su viso pasaulio tikinčiaisiais.

Šv. Mišias už terorizmo aukas Madride ir visame pasaulyje aukojo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, dalyvavo Lietuvos Seimo, Vyriausybės nariai, Ispanijos ir kitų šalių diplomatai, Lietuvoje gyvenantys ir dirbantys ispanai, šimtai tikinčiųjų. Kovo 11 dieną įvykdyti teroro aktai Madrido geležinkelio stotyse nusinešė 200 įvairių tautybių žmonių gyvybių, daugiau kaip tūkstantis buvo sužeista.

Kardinolas A. J. Bačkis per pamokslą sakė: „Vienijamės maldoje su visa ispanų tauta ir viso pasaulio geros valios žmonėmis – tebus tai mūsų užuojauta žuvusiųjų Madride artimiesiems ir pastiprinimas sužeistiesiems“. Pasak kardinolo, terorizmas – ne vien fizinis žmonių naikinimas. Baisėnis už jį yra dvasinis terorizmas. Teroristai savo veiksmais siekia sukelti baimę, kuri neleidžia ne tik mylėti, bet ir būti mylimiems. Kardinolas kvietė atleisti nusikaltėliams, stengtis blogį nugalėti gerumu, kuris yra taikos ir ramybės laidas.

Šv. Juozapo iškilmės Vilniaus kunigų seminarijoje

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarija kovo 19 d., kaip ir kiekvienais metais, šventė savo globėjo šv. Juozapo dieną. Šv. Juozapo dienos išvakarėse bei pačios šventės rytu ir vakare iškilmingai skaitytas brevijorius. Va-

Šventimai Telšių vyskupijoje

Kovo 25 d. Telšių katedroje vyskupas Jonas Boruta SJ kunigais įšventino du Telšių vyskupijos diakonus: Telšių vyskupijos kurijos sekretorių **Marių Venskų** ir Telšių kunigų seminarijos parengiamojo kurso prefektą **Andriejų Sabaliauską**.

Šv. Mišių pradžioje ganytojas kalbėjo apie Kristaus įsikūnijimo reikšmę krikščionijos gyvenime, priminė, jog išganytojo tapimas žmogumi yra nušižeminimo ir susinaikinimo pavyzdys, parodęs Dievo meilės gilumą. Ganytojas save už žmonijos išganyimą atiduodantį Kristų iškelė kaip pavyzdį naujesiems kunigams.

Kunigų šventimų apeigos vyko po Žodžio liturgijos. Prieš įšventindamas naujuosius kunigus, vyskupas priminė jiems besąlygiško sekimo Kristumi būtinybę, pabrėždamas celibato laikymąsi ir klusnumą bažnyčiai vyresnybei kaip būtiną kunigiškosios tarnystės dalį. Po Mišių vysk. J. Boruta SJ kartu su vysk. A. Vaičiūmi pasveikino naujuosius kunigus, linkėdami jiems Dievo palaimos, ir kartu su katedroje susirinkusiais prie kankinio vysk. Vincento Borisevičiaus kapo katedros kriptoje meldė neopresbiteriams jo globos ir užtarimo kunigiškojoje tarnystėje.

-tvig-

Naujas teologijos daktaras

Vasario 13 d. Kaišiadorių vyskupijos kunigas **Algirdas Jurevičius** Frankfurto prie Maino Sankt Georgen aukštojoje filosofijos–teologijos mokykloje apgynė disertaciją teologijos mokslų daktaro laipsniui gauti tema „Nuolatinis diakonatas. Įnašas Lietuvos Bažnyčios atnaujinimui“ (*Der Ständige Diakonat. Ein Beitrag zur Erneuerung der Kirche Litauens*).

-Kš-

Seminaras apie šv. Mišių su vaikais liturgiją

Kovo 26 d. Kauno arkivyskupijos katechetikos centre parapijos katechetams ar vaikų sielovadoje talkininkaujantiems parapijiečiams surengtas seminaras „Šv. Mišių su vaikais liturginiai ypatumai ir jų pastoracinė svarba“. Seminarą vedė Kauno arkivys-

kupijos bažnytinio meno komisijos pirmininkas kun. Mindaugas Pukštys, arkivyskupijos sielovados programų vedėja ses. Pranciška N. Bubelytė FDCJ, diakonas Gintaras Blužas ir Genovaitė Ulevičienė, viena iš Lietuvos II Eucharistijos kongreso vaikų dienos organizatorių. Seminare aptarti Vatikano II Susirinkimo dokumentai apie šv. Mišių su vaikais liturgines ypatybes, pristatytas „Šv. Mišių su vaikais vadovas“ ir pateiktos praktinio darbo šioje srityje patirtys. Seminare dalyvavo trys dešimtys katechetų iš Kauno I dekanato ir kitų arkivyskupijos dekanatų parapijų.

Seminare akcentuota, jog norint, kad vaikai noriai dalyvautų liturgijoje, o šv. Mišių didaktika vaikams būtų paveiki, liturgija turi būti aiški ir suprantama, žodžiai ir simboliai iš tiesų kalbėti vaikams suvokiama kalba.

-kkc,dch-

Susitikimas su fokoliarininkais

Kovo 21 d. Šiaulių vyskupijos Katechetikos centre įvyko susitikimas su fokoliarų judėjimo dalyviais iš Vilniaus. Susitikimas prasidėjo Šiaulių katedroje vyskupo Eugenijaus Bartulio už šį judėjimą bei jo dalyvių aukotomis šv. Mišiomis. Po to buvo persikelta į Katechetikos centrą, tapusį tradicine šių susitikimų vieta. Į susitikimą atvyko daugiau nei pusšimtis vyskupijos jaunimo, šeimų iš Šiaulių ir aplinkinių rajonų, vyskupas Eugenijus Bartulis bei tėvas Severinas OFM.

Susitikimo dalyviai Katechetikos centre žiūrėjo vaizdajuostę, kurios atskiri epizodai priminė 1943 m. prasidėjusią fokoliarų judėjimo istoriją, judėjimo pradininkę Chیارą Lubich ir neišsenkantį judėjimo dalyvių entuziazmą. Po to buvo aptartas fokoliarų judėjimo leidinukas „Gyvenimo žodis“ ir pasidalyta mintimis apie tai, kaip sekasi Gyvenimo Žodį skleisti pačiose kasdieniškiausiose situacijose.

Susitikime kalbėjęs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis priminė esąs didžiulis fokoliarų judėjimo gerbėjas. „Fokoliarų viešnagė mūsų vyskupijoje ir man, ir daugeliui vyskupijos žmonių – didžiulis įvykis, – sakė ganytojas. – Tikiu, kad šie vizitai įsiūbuos ir tikrų fokoliarų judėjimą Šiauliuose,

dovauti šioms maldoms buvo pakviesti trys buvę seminarijos rektoriai: kun. lic. Eigantas Rudokas, kun. dr. Hansas Friedrichas Josephas Fischeris ir mons. dr. Gintaras Grušas. Šv. Juozapo dieną iškilmingas šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė Vilniaus arkivyskupas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Kartu meldėsi vyskupas Juozas Tunaitis, seminarijos vadovybė, dėstytojai, studentai, svečiai.

Per pamokslą kardinolas ragino visus kreiptis į šv. Juozapą, kuris yra ne tik seminarijos ir Kaišiadorių vyskupijos, bet ir visuotinės Bažnyčios globėjas. Ganytojas palinkėjo visiems tikėjimo klusnumo, atrandamo šv. Juozapo gyvenime. Kunigui, kaip ir kiekvienam krikščioniui, svarbu eiti ten, kur Dievas šaukia. Pasak kardinolo, turime prisidėti prie išganymo istorijos, kuri tęsiasi kasdien per mūsų aukas, maldas ir darbus.

Po Mišių prie vaišių stalo buvo pasveikinti visi seminarijos Juozapai. Pasibaigus šventiniams pietums, seminarijos koridoriuose atidaryta dailininko Valdo Gurskio tapybos parodos „Bažnytėlių Lietuva“. Vėliau iškilmių dalyviams parodyta klierikų parengta meninė programa: giedotos giesmės, skaityti skaitymai, vaidintas kartu su režisierės Silvijos Bilskytės judesio teatru pastatytas vaidinimas apie šv. Juozapą.

-vks-

Paskaita „Popiežius Jonas Paulius II ir Europa“

Kovo 28 d. Vilniuje, Šv. Jono Teologo vienuolyne, apaštališkasis nuncijus Lietuvoje arkivyskupas dr. P. S. Zurbriggenas skaitė paskaitą „Popiežius Jonas Paulius II ir Europa“.

Iš pradžių nuncijus kalbėjo apie pirmąjį Europos evangelizavimą ir citavo *Apd 16, 9–15*, kur rašoma, kaip apaštalas Paulius per regėjimą buvo pakviestas vykti į Europą skelbti Kristaus mokymo. Apaštališkasis nuncijus pabrėžė, kad dabar popiežius Jonas Paulius II kalba apie antrąjį Europos evangelizavimą, ir pavadino Šventąjį Tėvą tikroju europiečiu, naujosios Europos žmogumi. Kovo 24 dieną popiežius už 25 metų pontifikatą ir Europos vienijimo idėją bei jos įgyvendinimą gavo Karolio Didžiojo apdovanojimą. Šis apdovanojimas suteikiamas iškiliausios Europos asmenybėms.

Nuncijus sakė, kad daugelis įvairių pareiškimų, dokumentų atskleidžia popiežiaus požiūrį į Europą. Juose Jonas Paulius II pabrėžia, kokia turi būti Europa, skatina tikinčiuosius prisidėti prie jos atsinaujinimo, išskiria pagrindines Europos vertybes – lygybę ir brolybę, ragina gerbti tiek dvasinį, tiek kultūrinį krikščionybės paveldą.

Arkivyskupas dr. P. S. Zurbriggenas trumpai apžvelgė ankstesnių popiežių požiūrį į Europą. Pagrindinės Europos temos, ypač po karo, buvo jos vienybė ir rekonstrukcija. Popiežius Pijus XII pabrėžė meilę ir brolišką susitaikymą. Popiežius Paulius VI tvirtino, jog Europa atsakinga už visą pasaulį. Popiežius Jonas Paulius II tęsia pontifikato mokymo tradiciją. Jis kalba apie Europos suvienijimą ir Rytų ir Vakarų krikščionių suartėjimą („Europa turi kvėpuoti abiem plaučiais“), teigia, jog Europos pašaukimas yra ekumeninis ir tarpreliginis dialogas. Nuncijus priminė, jog Jonas Paulius II yra aplankęs visas Europos šalis ir keliauja ne šiaip, bet visada turėdamas ką nors konkrečiai pasakyti kiekvienai šaliai vieningos Europos kontekste. Arkivyskupas pateikė keletą faktų: iki 1998 m. (per 20 pontifikato metų) Šventasis Tėvas 700 kartų vienaip ar kitaip savo kalbose užsiminė apie Europą, tuo tarpu nuo popiežiaus Pijaus XII iki 1978 m. tėra 136 su Europa susiję popiežių pareiškimai.

Arkivyskupas dr. P. S. Zurbriggenas priminė, kad Europai buvo skirti du (1991 ir 1999 metų vyskupų sinodai, skelbę, jog Europos viltis – Jėzus Kristus. Šiuos sinodus apibendrina 2003 m. birželio mėnesį pasirodęs popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkasis paraginimas „Bažnyčia Europoje“. Šiame dokumente popiežius pateikė Europos viziją, nurodė vyskupų, kunigų, pasauliečių misiją bei užduotis joje. Dokumente „Pradėti nuo Kristaus“, skirtame pašvęstiesiems asmenims, Šventasis Tėvas kviečia pradėti nuo Kristaus kaip naujosios Europos kūrimo pagrindo.

Nuncijus užsiminė ir apie ypatingą Bažnyčios Lietuvoje misiją, ypač kai dar vis tebesvarstoma, ar Europos Konstitucijoje paminėti Europos krikščioniškąsias šaknis. Apibendrinamas nuncijus sakė, kad Europa savo esme nėra tik ekonominis, administracinis, kultūrinis darinys, iš atskirų tautelių ją sukūrė, suvienijo krikščionybė. Nuncijus pabrėžė visų atsakomybę už Europą šiandien, kai humanizmas atmeta krikščionybę – bando ištrinti praeitį, eliminuoti krikščioniškas vertybes. „Europos (ir krikščionių) misija yra tapti pasaulio sąžine“, – teigė apaštališkasis nuncijus arkiv. P. S. Zurbriggenas.

-ašd-

Arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus metinė spaudos konferencija

Kovo 25 d. Kauno kurijoje surengta tradicinė Kauno arkivyskupo Sigito Tamkevičiaus spaudos konferencija, kurioje jis apžvelgė arkivyskupijos sielovadinę situaciją bei bažnytinių institucijų veiklą praėjusiais metais, taip pat pateikė finansinę 2003 m. ataskaitą ir aptarė šių metų svarbiausius rūpesčius.

Arkivyskupas kaip ir anksčiau metų apžvalgą pradėjo nuo Kunigų seminarijos. Mokslo metus čia pradėjo 63 klierikai iš Kauno arkivyskupijos, Šiaulių bei Panevėžio vyskupijų. Seminaristai drauge su pasauliečiais paskaitų klauso Katalikų teologijos fakultete Vytauto Didžiojo universitete. Kunigų seminarijos metų išlaidos siekė 925 438 Lt. Seminarija pajamų gavo iš Kauno arkivyskupijos, Šiaulių bei Panevėžio vyskupijų. Klierikų išlaikymui visose parapijose daromos tikslinės rinkliavos. Vieno seminaristo išlaikymas per mėnesį kainavo apie 1 400 Lt. Pagal Šventojo Sosto ir Lietuvos Respublikos susitarimą valstybė remia ir visas kunigų seminarias, kadangi jas baigusieji dirba ne tik bažnyčiose, bet ir mokyklose, įsitraukia į socialinę bei karitatyvinę veiklą ir prisideda prie visuomenės ugdymo. Kauno kunigų seminarija praėjusiais metais gavo 353 000 Lt. paramą. Arkiv. S. Tamkevičius pasidžiaugė, kad, nepaisant praėjusiais metais kai kuriuose žiniasklaidos priemonėse vykusios Kunigų seminarijos bei ganytojų juodinimo kampanijos, į seminariją šiais mokslo metais įstojo dvigubai daugiau nei pernai klierikų – 12.

Po to Kauno ganytojas pateikė arkivyskupijos statistinius duomenis: 2003 m. Kauno arkivyskupijoje gyveno apie 556 000 tikinčiųjų, reguliariai bažnyčią lankė apie 8–10 proc.; 90 parapijų ir 11 rektoratų bei koplyčių dirbo 138 kunigai, iš jų – 106 dieceziniai, 29 vienuoliai, 3 užsieniečiai; iš viso pakrikštyti 4 548 (2002 metais – 4 757) kūdikiai ir suaugusieji, Pirmąją Komuniją priėmė 6 125 (6 630) vaikai, Sutvirtinimo sakramentą – 3 498 (3 523) asmenys, Santuokos sakramentą – 3 620 (3 286) asmenų, palaidoti 5 969 (5 935) mirusieji, aplankyta 17 760 šeimų. Arkiv. S. Tamkevičius atkreipė dėmesį, kad iš šių skaičių aiškiai matyti šalies demografiniai pokyčiai – gimstamumo mažėjimas, nes, pvz., pakrikštyta žymiai mažiau nei priėmusių Pirmąją komuniją.

nes šiandien džiaugiamės tik didėjančiu judėjimo talkininkų būreliu“.

Kovo 28 d. penkiolika Šiaulių vyskupijos jaunuolių apsilankė pas fokoliarus Vilniuje.

-lz-

Malda su broliu Robu

Kovo 21 d. popietę Šakiuose lankėsi brolis Robas iš Taizė. Kartu su vietinės parapijos jaunimu bei svečiais iš Garliavos ir Marijampolės jis gilinosi į dangaus karalystės slėpinį, apmąstydamas Jėzaus palyginimą apie rauges (*Mt 13, 24–30*). Mažomis grupelėmis jaunimas svarstė, ką šis kvietimas šiandien reiškia jiems, kaip jie tai patiria savo maldoje, santykiuose su namiškiais ir draugais, darbe ar mokykloje.

Po to jaunimas kartu su kitais parapijiečiais dalyvavo vakaro Mišiose, kurias koncelebravo Šakių vikaras kun. Jonas Cikana ir Garliavos vikaras kun. Mindaugas Martinaitis. Pamokslas mintis kun. Jonas Cikana rutuliojo pagal šiuo metu parapijoje programos „Atgaivink“ dalyvių apmąstomą temą „Patirk Dievo artumą“. Po Mišių susirinkusieji dalyvavo kryžiaus pagerbimo pamaldose.

Kovo 22 d. panašus brolio Robo susitikimas su parapijiečiais įvyko Prienuose. Po Evangelijos apmąstymo parapijos namuose visi susirinko į Mišias, kurioms vadovavo Prienu vikaras kun. Rytis Baltrušaitis. Homilijos metu brolis Robas skatino pasitikėti Dievu, išklausančiu maldas jam žinomu būdu, o žvilgsnis į kryžių visiems priminė, kad Jėzaus parodytas didžiausias pasitikėjimas Tėvu neliko apviltas.

-apn-

Renginiai Klaipėdoje

- Kovo 9 d. surengtame Klaipėdos tikybos mokytojų metodiniame susirinkime išklausti vyr. mokytojų Vėronikos Lileikienės ir Neringos Tilvikaitės pranešimai. V. Lileikienė pateikė pamokų metodikos tikslų ir metodų pavyzdžių, aptarė diskusijų ir debatų taikymą per pamokas. N. Tilvikaitė supažindino su savo sukurta žinių tikrinimo sistema – kryžiažodžiais. Abi pedagogės taiko aktyvius mokymo metodus, ugdo vaikų kritinį mąstymą.

● Kovo 9–12 d. Klaipėdoje viešėjęs atsakingas už pasaulio lietuvių sielovadą prel. Edmundas Putrimas domėjosi DPJC vykdomų programų eiga, savanorių poreikiais. Kovo 11 d. prel. E. Putrimo DPJC darbuotojams ir savanoriams vestose rekolekcijose daug dėmesio skirta apsisprendimui renkantis savanorystę. Kunigas rėmėsi apaštalų ir Jėzaus santykiais, akcentavo bendruomeniškumą. Šv. Juozapo Darbininko parapijiečiams prelatas aukojo šv. Mišias ir pasakė pamokslą.

● Kovo 18 d. Kristaus Karaliaus bažnyčioje su Taize grupelių nariais susitiko brolis Robas, kuris po pokalbio vedė kryžiaus pagerbimo pamaldas.

● Kiekvieną gavėnios šeštadienį į Šv. Juozapo Darbininko bažnyčios koplyčią susirinkę parapijiečiai gieda tradicinius Žemaitijoje Kalnus. Anot klebono Sauliaus Damašiaus, ši graži liaudiškojo pamaldumo forma labai prasminga žmonėms, tokiu būdu norintiems apmąstyti Viešpaties kančią. Kovo 20 d. kartu su parapijiečiais Kalnus giedojo Telšių seminarijos parengiamojo kurso klierikai ir jų vadovas kun. Jonas Ačas. Parapijos klebonas Saulius Damašius įsitikinęs, kad tai taps nauja gavėnios tradicija.

● Sėkmingai vyksta parapijos atnaujinimo programos „Atgaivink“ ketvirtoji pakopa „Mokinytė“. Daug žmonių dalyvavo programoje numatytoje rekolekcijoje „Būk ramus, žinok: aš tavo Dievas“, kurios buvo surengtos kovo 20 d. Parapijiečius pasveikinęs klebonas Saulius Damašius pristatė mokymų vedėjus – kun. Joną Ačą ir ses. Ignę Marijošūtę. Kun. J. Ačas ragino žmones apmąstyti Jėzaus kvietimą būti jo mokiniais. Pasak ses. Ignės, mokinytės kaina – nuolatinis Jėzaus mokymo pažinimas, gebėjimas priimti pasaulio metamus iššūkius. Jėzaus mokiniai siunčiami į pasaulį būti pavyzdžiais, evangelizuoti, skelbti Dievo žodį. Rekolekcijų dalyviai buvo pakviesti į Susitaikinimo pamaldas, kartu šventė agapę.

● Kovo 27 d. Kristaus Karaliaus bažnyčioje LKMA Klaipėdos skyriaus nariai bei akademinė visuomenė dalyvavo tradicinėse gavėnios rekolekcijose, kurias SJ Kryžiaus kelio apmąstymais pradėjo Telšių vyskupas J. Boruta. Apžvelgdamas Marijos ir Mortos pasirinkimą, vyskupas per pa-

Tą patį liudija ir tikybos pamokas besirenkančiųjų mokyklose mažėjimas, proporcingas mokinių mažėjimui; tačiau ganytojas pasidžiaugė nuolatinio tikybos mokytojų kvalifikacijos kilimu, nors šioje srityje dar ir lieka daug darbo. Tikybos pamokas arkivyskupijoje lankė 48 122 iš 97 163 mokinių, tikybą dėstė 284 tikybos mokytojai, iš kurių 260 – pasauliečiai, 11 – kunigų, 13 – vienuolių. 147 mokytojai atestuoti mokytojo kvalifikacinei kategorijai, dirba 80 vyr. mokytojų, 19 mokytojų metodininkų. Arkivyskupijoje veikia 15 katechetikos metodinių centrų.

Arkivyskupas taip pat džiaugėsi kitų bažnytinių institucijų sėkmingu darbu. Šeimos centras praėjusiais metais vienaip ar kitaip pasiekė apie vienuolika tūkstančių žmonių, Jaunimo centras ypač didelį dėmesį skyrė provincijos bendruomenių jaunimo vadovų rengimui bei ugdymui, Jaunimo centre veikianti Katechezės mokykla per metus santuokai parengė 864 žmones, suaugusiųjų krikštui 12 asmenų, vaikų krikštui – 54 tėvus, Pirmajai komunijai ir Sutvirtinimui – 33 jaunavedžius. Katalikų interneto tarnyba internete pateikė dideles Šv. Rašto („Biblija.lt“) bei Katalikų Bažnyčios katekizmo („Katekizmas.lt“) svetaines. Arkivyskupijos bažnytinio meno komisija toliau lankė arkivyskupijos bažnyčias, registruodama meno vertybes, aptardama bažnyčių aplinkos ir vidaus tvarkymo darbus. Kauno arkivyskupijos muziejaus Bažnytinio meno skyrius praėjusiais metais įsigijo 17 eksponatų ir iš įvairių parapijų ilgalaikiam saugojimui priėmė 16 eksponatų. Kardinolo V. Sladkevičiaus butą-muziejų per metus aplankė 2 350 žmonių, čia surengti 26 renginiai.

Arkivyskupijos *Caritas* kasdien maitino nuo penkių šimtų iki tūkstančio nepasiturinčiųjų, penkiuose vaikų dienos centruose rūpinosi beveik penkiais šimtais vaikų, dar beveik tris šimtus šeimų parėmė per bendrą Kauno ir Prahos (Čekija) bei Brešės (Italija) *Caritas* projektą, globojo dvi dešimtis senelių dvejuose parapiniuose senelių namuose (Šančiuose bei Viliampolėje), dar per pusę šimto senelių prižiūrėjo namuose. *Caritas* vaistinėle Žaliakalnyje vaistais parėmė maždaug aštuonis tūkstančius, o diagnostikos centras nemokamą pagalbą suteikė dar beveik septyniems šimtams žmonių. *Caritas* metų išlaidos siekė beveik pusę milijono litų, arkivyskupijos parapijose karitatyviams reikalams išleista dar keturi šimtai tūkstančių litų.

Kaip vieną svarbiausių praėjusių metų arkivyskupijos gyvenimo įvykių arkiv. S. Tamkevičius įvardijo Šv. Tėvo sprendimą kun. doc. dr. Joną Ivanauską skirti Kauno arkivyskupo augziliaru. Ganytojas taip pat pristatė praėjusių metų pabaigoje baigtą rengti ir jau atspausdintą tikslų Kauno arkivyskupijos parapijų bei dekanatų žemėlapi.

Tarp svarbiausių ateities darbų arkiv. S. Tamkevičius minėjo pasirengimą antrajam arkivyskupijos sinodui, aktyvių parapijos bendruomenių kūrimą. Arkivyskupas sakė siūlysiąs Kauno miesto bei kitų didesniųjų parapijų (dekanatų centrų) klebonams į pagalbą pasitelkti pasauliečius referentus, nes, anot ganytojo, „dažnai nutinka taip, kad klebonai paskendę įvairiuose rūpesčiuose atitrūksta nuo svarbiausios savo tarnystės – sielovados“.

Po to Kauno arkivyskupas atsakė į žurnalistų klausimus, iš kurių ne vienas siejosi su dabartine politine padėtimi Lietuvoje.

Paklaustas, ką manęs apie Vilniuje kilusį konfliktą dėl Gailestingojo Jėzaus paveikslų perkėlimo, arkiv. S. Tamkevičius pabrėžė, kad kardinolas A. J. Bačkis jau anksčiau Lietuvos Vyskupų Konferencijoje buvo supažindinęs su tokiu ketinimu ir vyskupai vieningai tam pritarė. „Man asmeniškai tikrai labai gaila ir apmaudu dėl tokios reakcijos, – sakė arkivyskupas, – nes tikrai

žinau kardinolo meilę tiek lenkams, tiek ir lietuviams, ir tai, kad šiuo žingsniu jis tik norėjo labiau pagerbti paveikslą, padaryti jį prieinamesnį, o svarbiausia – populiarinti Dievo Gailestingumą.“

Pasiteiravus apie pasirengimą nuolatiniam diakonatui, kuriam praėjusiais metais pritarė Lietuvos vyskupai, ganytojas sakė, kad Lietuvos Vyskupų Konferencijos prašymu programa šiuo metu tobulinama, kad diakonams rengti nebūtų kuriamos naujos institucijos, bet pasinaudota jau esančiomis.

Konferencija „Paramos šeimai politika Lietuvoje: veiksmingų reformų paieška“

Kovo 20 d. Vilniuje įvyko Tėvynės sąjungos Krikščioniškių demokratų frakcijos surengta konferencija „Paramos šeimai politika Lietuvoje: veiksmingų reformų paieška“, kurioje išsamiai nagrinėtos šeimos institucijos problemos. Dr. Aušra Maslauskaitė šias problemas analizavo remdamasi sociologiniais tyrimais. Pasak jos, šiuo metu 100 santuokų tenka 66 skyrybos. Visuomenėje plinta liberalus požiūris į šeimą: abejojama santuokos institucija ir vis dažniau pasirenkamas bendras gyvenimas nesusituokus. VU Klinikinės psichologijos katedros vedėja prof. Danutė Gailienė pranešime „Ar šeima saugo mūsų vaikus?“ apžvelgė išsamius psichologinių tyrimų duomenis, iš kurių aiškėja, kad net 30 proc. vaikų gyvena nepilnose šeimose. Vilija Aleknaitė-Abramikienė kalbėjo apie naujus iššūkius tradicinei šeimai Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą ir būdus bei galimybes ją apsaugoti.

Antrojoje konferencijos dalyje nagrinėtos paramos šeimai politikos kryptys, analizuota, kas ir kaip konkrečiai galėtų ir turėtų prisidėti prie realių pokyčių šioje srityje. Seimo narė Irena Degutienė pranešime „Šeimos institucijai išsipareigojusios valstybės politikos metmenys“ nurodė konkrečias valstybės politikos spragas šioje srityje ir galimybes keisti paramos politiką šeimai. Pranešėja taip pat išplatino pareiškimą, kuriame aštriai kritikuojama dabartinė valstybės politika šeimos atžvilgiu ir kvietė visokeriopai remti, o ne griausti šeimos instituciją.

Vilniaus arkivyskupijos Šeimos centro direktorius Algis Petronis pabrėžė nevyriausybinų organizacijų vaidmenį valstybės paramos šeimai politikoje, kaip pavyzdį pateikdamas šeimos centrų veiklą. Edukologė Birutė Obelenienė daugelį skaudžių šiandienos problemų susiejo su tai, kad sprendimai dažnai daromi „vadovaujantis ne gyvybės, bet mirties kultūra“. Pranešėja taip pat dar sykį perspėjo apie šiuo metu Lietuvoje pradedamos vykdyti programos „Jaunimui palankios paslaugos“ keliamas grėsmes lytiškai auklėjant paauglius. Kun. doc. dr. Andrius Narbekovas apie šeimą ir gyvybės puoselėjimą kalbėjo remdamasis Katalikų Bažnyčios mokymu. Šeimos institucijos erozijos socialinius padarinius nagrinėjusi VDU dėstytoja dr. ses. Daiva Kuzmickaitė atkreipė dėmesį į skyrybų neigiamą poveikį vaikams.

Konferencija baigėsi diskusija, kurioje buvo apibendrintos konferencijos metu iškeltos problemos, bandyta ieškoti realių sprendimų, kurie leistų daryti įtaką šeimos politikai Lietuvoje.

-dk-

mokslą nagrinėjo veiklos ir maldos santykį. Rekolekcijų dalyviai apmaštė mokėjimo klausytis ir rasti dvasios centrą svarbą.

- DPJC komanda sėkmingai užbaigė vasario – kovo mėn. Jodėnų ir Didvyčių (Plungės r.) kaimo žmonėms vestų mokymų pagal tarptautinį projektą „Gruntvig 1“ ciklą. Iširti bendruomenės poreikiai, sudaryta labai įvairi mokymų programa.

- Kovo 25 d. Šv. Juozapo Darbininko bažnyčioje paminėtas Marijos legiono įkūrimas. Šiam legionui priklauso nemažas parapijiečių būrys.

- Kovo 25 dieną Klaipėdos jūrininkų ligoninėje kan. Petras Smilgys pašventino naują koplyčią. Šis įvykis buvo didelė šventė visai ligoninės bendruomenei. Iškilimėse taip pat dalyvavo šia koplyčia besirūpinantis kun. Saulius Stumbra. Kan. P. Smilgys, pašventinęs koplyčią, pirmiausia padėkojo ligoninės vyriausiajam gydytojui Arvydui Jonui Salygai už palaikymą vykdamas ligonių pastoraciją ir rūpinimąsi koplyčios statyba. Kan. P. Smilgys kvietė ligonius nebijoti praverti naujos koplyčios durų ir pabūti su Viešpačiu. Nuo praeitų metų vasaros šios ligoninės pacientai turi galimybę kelis kartus per savaitę pasikalbėti su kunigu, dalyvauti Mišiose, priimti Atgailos ir Ligonių sakramentus. Gausiai susirinkę ligoniai po Mišių dėkojo už jiems rodomą dėmesį ir meilę.

-dm, kss-

Renginiai Panevėžio vyskupijoje

- Kovo 24 d. Pasvalio M. Katiliškio bibliotekoje buvo pristatyta istorijos dr. E. Aleksandravičiaus knyga apie vysk. A. Baranauską „Giesmininko kelias“. Renginyje dalyvavo gausus gimnazistų, mokytojų, miesto švietimo mokytojų būrys. Pasak knygos pristatyme dalyvavusio Pasvalio dekanas A. Neverausko, šioje knygoje vyskupas A. Baranauskas puikiai pristatytas kaip poetas, tačiau mažiau kaip ano meto visuomenės žmogus. Nuo kitų vyskupo autobiografių ši knyga skiriasi tuo, kad čia pateiktos paties autoriaus kaip istoriko įžvalgos apie XIX amžiaus pabaigos Lietuvą, įdomiai atskleistas konfliktas tarp aušrininkų ir vysk. A. Baranausko.

● Kovo 20 d. Biržuose vyko konferencija, skirta arkiv. M. Reinio atminimui. Renginyje dalyvavo prof. A. Vasiliauskienė, kun. P. Baltuška ir Utenoje įsteigto arkiv. M. Reinio fondo atstovai. Biržiečiai buvo supažindinti su arkivyskupo gyvenimu ir nuveiktais darbais. Vakare šv. Mišias aukojo kun. P. Baltuška.

● Kiekvieną gavėnios penktadienį Biržų parapijos namuose vyko parapijiečių susitikimai su kunigais, įvairių profesijų atstovais – gydytojais, tarautojais, mokytojais. Ši tradicija puoselėjama jau treči metai.

● Kovo mėnesį kelis savaitgalius Naujamiestyje veikė regioninė sezoninė Europos mokykla. Šį projektą kuravo Panevėžio apskrities Europos informacijos centro direktorė A. Misiūnienė. Mokykloje per dailę, poeziją, sportą jaunimas ieškojo žmogiškojo Panevėžio – Lietuvos – Europos veido. Mokykloje dalyvavo per 100 moksleivių iš įvairių Panevėžio miesto ir rajono mokyklų. Moksleivių teigimu, „žmogus turtingas, kai jame daug dangaus, kai jį pasiekia Viešpaties šviesa“.

-kad-

Susitelkimo vakaras Liubave

Kovo 26 d. Liubavo kultūros namų salėje surengtas parapijiečių gavėnios susitelkimo vakaras. Jame dalyvavo ir savo pašaukimo liudijimu dalijosi keletas pašvęstojo gyvenimo institutų narių: Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacijos sesuo Dalia Dapkūnaitė, Šv. Šeimos vienuolijos sesuo Sigutė Kopalinskaitė ir kunigas Darius Davainis MIC. Svečiai pasakojo apie savo bendruomenes, kalbėjo apie tai, kad žmogui labai svarbu išgirsti, koku keliu eiti jį kviečia Dievas. Kiekvienas pašaukimas yra vertinga dovana, kurią reikia atpažinti maldos rimtyje ir apmąstant. Gyvenant nuolatinėje įtampoje ir skubant, tai padaryti nėra lengva, tačiau tikrai verta įsiklausyti į Dievą, kuris kiekvieną žmogų savu taku veda į visapusišką laimę.

Gavėnios meditacijai vadovavo diak. Vytautas Mazirskas, jam talkino Vilkaviškio vyskupijos vaikų sielovados centro referentė Aida Kalvaitytė. Ši meditacija kvietė žvelgti į Jėzų, Pasukutinės vakarienės metu besimeldžiantį Alyvų sode ir prikaltą prie kry-

Konferencija „Religija ir kultūra“

Kovo 25–26 d. Vilniaus universitete vyko ketvirtoji kasmetinė konferencija „Religija ir kultūra“, kurią organizuoja Religijos studijų ir tyrimų centras. Konferencijoje tradiciškai yra atsižvelgiama į nūdienos aktualijas. Šiais metais išskirtinis dėmesys buvo skirtas etiniam aspektui – bioetinei problematikai. Konferencija prisidėjo prie šiuo metu vykstančių įvairių svarstymų ta tema ir buvo bandyta pažvelgti į tai platesniame kontekste – apimant religiško ir etiško santykį. Pirmoji sekcija vadinosi „Religija ir etika“, kitos dvi, kaip ir ankstesniais metais, buvo skirtos „religijai ir vizualumui“, „filosofijai ir teologijai“.

Pirmąjį pranešimą „Religijos ir etikos“ sekcijoje skaitė dr. Audronė Žukauskaitė. Remdamasi Sofoklio „Antigone“, Žukauskaitė pateikė keletą filosofinių šio mito interpretacijų, pabrėždama, kad nors „gyvenimo sąvoka“ vis dar labai dviprasmiška, gyvybės faktas yra ne marginalinė, bet esminė gyvenimo kategorija.

Dr. Nerija Putinaitė kalbėjo apie krikščioniškąją moralę ir pilietiškumą. Po Kanto etika įkurdinama žmogaus viduje, svarbesnis tampa santykis su savo protu negu su kitu žmogumi. Taisyklė – dėsnis – įstatymas priešingi krikščioniškajai moralei, kurią apibūdina tokios sąvokos kaip meilė, džiaugsmas, kantrybė – sąvokos, kurios nėra įstatymas. Pilietiškumas pagal Kanto modelį liberalioje visuomenėje skleidžiasi akcentuojant įstatymo svarbą. Žmogus turi laikytis įstatymų, net jei tai prieštarauja jo etinėms nuostatomis. Žmogaus autonomiją ir laisvę lemia racionalūs liberalistinės moralės argumentai. N. Putinaitė prisiminė 1996 m. vykusią Umberto Eco ir kardinolo Carlo Maria Martini diskusiją, kurios metu pasiektas sutarimas, jog, atmetus krikščioniškosios etikos šaknis, grįstas meile ir asmeniškumu, humanistinė moralė pati sau pagrindo apčiuopti negali.

Prof. Česlovas Kalenda apžvelgė moralės raidos tendencijas ir ekologinį gyvybės etikos aspektą istoriniu būdu. Dr. J. Juškevičius kalbėjo apie šiuolaikinių biotechnologijų iššūkius ir bioteisės atsiradimo būtinybę.

Antroje „Religijos ir vizualumo“ sekcijoje vyravo temų įvairovė: nuo viduramžių iki postmodernistinės kultūros. Buvo kalbama apie šv. Hildegardos Bingenietės „Sinagogos“ viziją, apie teologiją, filosofiją ir urbanistiką bei šiuolaikinį meną. Dr. Ritos Šerpytytės pranešimo „Šv. Antano gundymai, arba apie maištą ir nihilizmo dviprasmiškumą“ ašis – terorizmo ontologija. Iliustruodama literatūros ir meno kūrinius R. Šerpytytė kalbėjo apie aktyvų ir pasyvų nihilizmą, nagrinėjo teroristinės sąmonės struktūrą.

„Filosofijos ir teologijos sekcija“ darbą pradėjo G. Pavalkio pranešimu „S. Kierkegaard'o „tikėjimo paradoksas“ ir F. Nietzsche's „Dievo mirtis“. Dr. Aušrelė Pažeraitė, remdamasi Emanuelio Levino filosofija, kalbėjo apie šventybę ir sakralumą rabiniškajame mąstyme. Pagrindinis dėmesys jos pranešime buvo skirtas „kerėtojiškumo“ kaip nusikaltimo sampratai rabiniškajame mąstyme. Dr. Tomas Kačerauskas, remdamasis Platonu, Aristotelium, Tomu Akviniečiu ir M. Heideggeriu, gilinasi į „vertikalią ir horizontalią transcendenciją“, dr. Dalius Jonkus apžvelgė kultūros sampratą A. Maceinos filosofijoje ir svarstė kultūros fenomenologijos galimybes.

V. Ališauskas nagrinėjo „atsivertimo akstinus ankstyvosiose lietuvių jėzuitų autobiografijose“. Filosofas atkreipė dėmesį, kad tik XVI a. pabaigoje Lietuvoje atsiranda pirmųjų dienoraščių užuomazgų, o viena iš šio žanro ap-

raiškų būtų stojančiųjų į Jėzaus draugiją rašytos pašaukimų istorijos. V. Ališauskas nagrinėjo Jokūbo Laviškio ir Martyno Bilduko autobiografijas, ieškodamas atsakymo į klausimus, kas yra atsivertimas, kokia jėzuitiško gyvenimo naratyvo samprata, ką reiškia rašyti pašaukimo istoriją.

Konferenciją „Religija ir kultūra“ baigė ir apibendrino filosofas Tomas Sodeika, pratešdamas V. Ališausko apmąstymus. Jis apžvelgė „mito ir tikėjimo“ santyki, pabrėžė, kad, nepaisant skirtingų teminių krypčių, konferencijos „Religija ir kultūra“ esminė vienovė yra tikėjimas.

-sm, ašd-

Kaišiadorių vyskupo viešnagė Magdeburge

Kovo 20 d. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis viešėjo Magdeburge, kur buvo švenčiamas Magdeburgo vyskupo Leo Nowako 75-mečio jubiliejus. Kaišiadorių vyskupija su Magdeburgo vyskupija įvairiais lygmenimis bendrauja ir bendradarbiauja jau daugiau kaip dešimtmetį.

Pagal Bažnyčioje galiojančią tvarką vyskupas, sulaukęs tokio amžiaus, atsisistatydina iš vyskupijos ganytojo (ordinaro) pareigų. Tad šis jubiliejus sutapo su Magdeburgo vyskupo išleistuvėmis. Šventėje dalyvavo daug garbingų svečių, kurie savo sveikinimo kalbose išryškino vyskupo L. Nowako nueitą kelią ir Dievo garbei bei tikinčiųjų džiaugsmui atliktus darbus.

Apaštališkasis nuncijus Vokietijoje arkivyskupas E. J. Enderis popiežiaus vardu padėjo vyskupui L. Nowakui už stropiai atliktas ganytojo pareigas, stengiantis misionieriška dvasia persunkti nukrikščionintą Rytų Vokietijos visuomenę. Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas K. Lehmannas padėjo vyskupui L. Nowakui už pasiaukojamą darbą prieš dešimt metų atkurtoje Magdeburgo vyskupijoje, kuri po Reformacijos Vokietijoje buvo panaikinta. Magdeburgo vyskupijos atkūrimas ir jos veiklos struktūrų plėtimas buvo įvertintas kaip Vokietijos Katalikų Bažnyčios praturtinimas. Šventėje dalyvavo ir kiti aukšto rango pasauliečiai ir dvasininkai.

Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis savo sveikinimo žodyje prisiminė abiejų vyskupijų abipusiškai vaisingos partnerystės kelią, padėjo vysk. L. Nowakui už jo asmeninį indėlį stiprinant draugiškus ryšius ir įteikė simboliinę dovanėlę. Vyskupas J. Matulaitis išreiškė viltį, kad partnerystė tarp vyskupijų toliau stiprės bei plėsis. O vyskupas Leo Nowakas pažadėjo vėl greitu laiku kaip svečias atvykti į Lietuvą. Vyskupą J. Matulaitį kelionėje lydėjo kun. t. dr. Algirdas Jurevičius, šiuo metu bebaigiantis teologijos studijas Frankfurte prie Maino, ir Aidmantas Bernatonis, Kaišiadorių vyskupo referentas.

-Kš-

Vilkaviškio vyskupijos kunigai lankėsi Bialystoko arkivyskupijoje

Kovo 15–19 d. prel. Vytautas Gustaitis, mons. Juozas Pečiukonis ir dar šeši Vilkaviškio vyskupijos kunigai buvo priimti Bialystoko arkivyskupijoje (Lenkija), kad susipažintų, kaip čia organizuojama Krikšto, Atgailos, Pirmosios komunijos ir Sutvirtinimo sakramentų parapiinė katechezė. Delegacija klausėsi pranešimų apie pagrindinius rengimo šiems sakramentams principus, aplankė kelis Bialystoko arkivyskupijos bei Elko ir Lomžos vyskupijų parapijas, kad pamatytų, kaip katechezė vykdoma praktiškai. Svečiai taip pat dalyvavo tikybos pamokoje, rengimo sakramentams

žiaus. Vakarą metu giesmėmis šlovinti Viešpatį padėjo Marijampolės šv. arkangelo Mykolo parapijos jaunimo choro atstovai.

-ak-

Ateitininkų seminaras

Kovo 27 d. Marijampolėje vyko Lietuvos ateitininkų kuopų globėjų seminaras „Asmuo, šeima, tauta“. Renginys prasidėjo Mišiomis Šv. arkangelo Mykolo bazilikoje. Liturgijoje aktyviai dalyvavo Palaimintojo Jurgio Matulaičio kuopos ateitininkai iš Marijampolės „Šaltinio“ vidurinės mokyklos, giedojo jaunimo choras. Mišioms vadovavo Vilkaviškio vyskupijos kunigų seminarijos prefektas kun. Rimas Skinkaitis. Per pamokslą jis priminė, kad ateitininkų gretose yra bent vienu asmeniu daugiau nei užregistruota sąrašuose. Tokiu „neoficialiu“ nariu galėtų būti vadinamas Jėzus Kristus, kuris rūpinasi, kad žmogus turėtų viltį, gyvenimo prasmę, taigi – ateitį.

Po Mišių apie trisdešimt ateitininkų kuopų globėjų iš visos Lietuvos susirinko į seminarą, vykusį Vilkaviškio vyskupijos Jaunimo centre. Seminare dalyvius pasveikino Ateitininkų Federacijos valdybos pirmininkas Liutauras Serapisas ir Marijampolės vietovės valdybos pirmininkė Zita Legotienė. Su dienotvarkė ir lektorais supažindino Federacijos vicepirmininkė Laima Šalčiuvienė ir Jaunučių ateitininkų sąjungos pirmininkė Rozvita Vareikienė.

Pirmojoje sesijoje, pasiremdama praktiškais pavyzdžiais, apie sunkių šeimų vaikų globą savo mintimis dalijosi psichologė Žydrė Arlauskaitė, Vilniaus paramos vaikams centro darbuotoja. Antrojoje sesijoje apie vaiko integravimą į visuomenę kalbėjo Rita Vencloviėnė iš JAV, nuo 2000 m. koordinuojanti organizacijos „Vaiko vartai į mokslą“ veiklą Lietuvoje. Ši organizacija rūpinasi apleistais, nukriaustais ir asocialių šeimų vaikais. R. Vencloviėnė yra vadovėlių, parengtų pagal „Vaiko vartai į mokslą“ programas, autorė ir bendraautorė. R. Vencloviėnė taip pat pamokė įvairių praktiškų dalykų, padedančių geriau pažinti jaunimą.

Po pietų ateitininkų kuopų globėjai mažose grupelėse rengė susirinkimo planus pagal gautą temą. Be to, seminaro dalyviai trumpai supažindino

su savo veikla „Ateities“ organizacijoje, buvo aptarti jų užpildytų anketų rezultatai. Renginys pasibaigė trumpa Marijampolės ateitininkų ir jų bičiulių menine programa, bendra malda ir seminaro įvertinimu. Kitas ateitininkų kuopų globėjų seminaras numatytas spalio 2 d. Panevėžyje.

-apn-

Pasiuokojimo atnaujinimas

Kovo 27 d. Marijampolės šv. arkan-gelo Mykolo bazilikoje Vilkaviškio vyskupijoje besidarbuojantys Marijos legiono nariai iškilmingai atnaujino pasišventimą Dievo Motinai. Vilkaviškio vyskupijoje veikiančią Marijos legiono kuriją sudaro apie 130 aktyvių narių, kurie lanko šeimas, ligonius, kalinius, padeda pasirengti sakramentams, skleidžia rožinio malda, supažindina su parapijos veikla ir joje dirbančiomis organizacijomis. Jiems talkina apie pustrėčio tūkstančio narių pagalbinių.

Marijos legiono nariai, gausiai susirinkę iškilmingam pasišventimo Dievo Motinai atnaujinimui, dalyvavo Mišiose, kurioms vadovavo vyskupas emeritas Juozas Žemaitis MIC, kon-celebravo kun. Bronius Klemensas Paltanavičius MIC. Per pamokslą vyskupas pabrėžė pasauliečių apaštalavimo svarbą. Smurtas, neištikimybė ir panašūs nuo Dievo atsitolinimo padariniai gali pastūmėti į pasiteisinimą, kad „prieš vėją nepapūsi“, tačiau gyvai liudyti tikėjimą bet kokiomis aplinkybėmis ir gelbėti klystančius yra kiekvieno krikščionio pareiga. Marijos legionas šį pašaukimą vykdo po Dievo Motinos vėliava: kaip Marija globojo augantį Jėzų, taip dabar jos užtarimo prašoma rūpinantis mistiniu Kristaus Kūnu – Bažnyčia. Nors ir lydimi gausių maldos talkininkų paramos, tiesiogiai apaštalaujantys nariai neturėtų apleisti šio bendravimo su Viešpačiu, kuris yra krikščioniškos veiklos pamatas. Vyskupas Juozas Žemaitis MIC konkrečiai atkreipė dėmesį į rožinį.

Pasiuokojimą Dievo Motinai kiekvienas aktyvus Marijos legiono narys visų akivaizdoje atliko asmeniškai, tardamas žodžius: „Aš visa(s) Tavo, mano Karaliene, mano Motina, ir visa, ką turiu, yra Tavo“. Jo metu uždedama ranka ant veksiliumo, kuriame pa-vaizduotas Šventąją Dvasią ženkli-

darbo grupelėse, susipažino su įvairiais evangelizacijos metodais: atsi-naujinimo rekolekcijomis (REO), kursu „Alfa“ ir kitais.

Vizito metu pabrėžta, kad daugiau dėmesio turėtų sulaukti katechezė prieš patį pirmąjį sakramentą – Krikštą. Kitaip nei apaštalų laikais, dabar dažniausia krikštijami kūdikiai, tad katechezė skiriama tėvams ir krikštateviam, kad jie atnaujintų religinio gyvenimo pagrindus. Susitikimai su jais vyksta mėnesį ar du. Jų metu kalbama apie Krikšto esmę ir padarinius, taip pat apie pareigą auklėti vaiką krikščioniškai. Be to, išaiškinama Krikšto apeigų prasmė. Galima paskatinti kasmet minėti šio sakramento priėmimo sukaktį, ta intencija švęsti Mišias, nes Krikštas krikščionio gyvenime yra ne mažiau svarbus nei gimimo diena.

Atgailos sakramentui ir Pirmajai komunijai Lenkijoje vaikai parengiami antroje klasėje per vienerius mokslo metus. Šalia teorinių pagrindų, kurie gaunami du kartus per savaitę vykstančiose tikybos pamokose, kandidatai pratinami melstis ir dalyvauti parapijos gyvenime. Keletą kartų susitinkama su vaikų tėvais, kuriems iš naujo primenama tiek šių sakramentų, tiek jų apeigų prasmė. Tėvai kviečiami dalyvauti vaikų šventėje dvasiškai atsi-naujinę, pavyzdžiui, pasiryžę kurį laiką nevartoti svaigalų. Praktikuojama Pirmąją komuniją priimančius aprengti liturginiais drabužiais – albomis.

Sutvirtinimui rengiamasi I–III gimnazijos klasėse, tai trunka iki trejų metų. Ugdymą tikybos pamokose palydi liturginės apeigos ir darbas 6–7 jaunuolių grupelėse. Visi kandidatai kartą per mėnesį susirenka į jiems skirtas Mišias, į kurias kviečiami ir tėvai bei būsimoji Sutvirtinimo tėvai. Jaunuoliai per adventą dalyvauja rarotinėse Mišiose, bendrose Susitaikini-mo sakramento apeigose, gegužinėse pamaldose, kalba rožinį, apmąsto kryžiaus kelią, atlieka devynių pirmųjų mėnesio penktadienių praktiką, tuo būdu susipažindami su įvairiomis pamaldumo formomis. Mažos grupelės kartą arba du per mėnesį susirenka kartu melstis, skaityti ir aptarti Šventojo Rašto ištraukų, dalytis tikėjimo patirtimi. Grupelėms vadovauja tinkamai parengti animatoriai. Tai gali būti katechetai, kandidatų tėvai, bažnytinių judėjimų nariai ar kiti brandūs krikščionys.

Paskutinę viešnagės Lenkijoje dieną Vilkaviškio vyskupijos kunigų delegacija susitiko su Bialystoko arkivyskupu metropolitu Wojciechu Ziembra.

-apn-

Dar vienas krikščioniškos muzikos albumas

Kovo 20 d. Šiaulių vyskupijos Šv. Ignaco Lojolos bažnyčioje buvo pristatytas naujas krikščioniškos muzikos albumas „Aš išgirstu prabylant dangų“. Muzikos albumą, kuriame įrašytos Šiaulių bažnyčių chorų ir solistų atliekamos giesmės bei dainos, išleido Šiaulių vyskupijos katalikų evangelizacijos centras. Albume – 9 kūriniai. Katalikų evangelizacijos centras organizavo ir albumo pristatymą tikinčiųjų bendruomenei. Renginyje dalyvavo vyskupas Eugenijus Bartulis, Šiaulių katedros, Šv. Jurgio, Švč. Mer-gelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčių choristai, solistai, giesmių bei dainų autoriai.

Tuoju po šv. Mišių vykusį renginį įžangos žodžiu pradėjo šio projekto iniciatorius, giesmių ir dainų autorius Gintaras Razgus. Į visiems rūpimą klausimą, kaip Katalikų evangelizacijos centrui kilusi idėja išleisti muzikos albumą, jo sudarytojas G. Razgus atsakė trumpai: „Turėjome didelę tikslą – skelbti Gerąją Naujieną ne tik žodžiu, bet ir muzikine forma“. Išleistas muzikos albumas yra ir akivaizdus įrodymas, kaip Katalikų

evangelizacijos centras dalyvauja populiarinant krikščionišką muziką Šiaulių mieste.

Renginyje buvo paminėti ir asmenys, be kurių pritarimo bei paramos šis muzikos albumas tikriausiai būtų pasirodęs dar negreitai. Chorų, solistų, giesmių ir dainų autorių vardu dėkota Vokietijos katalikų solidarumo akcijai *Renovabis* ir jos atstovui Martinui Buschermöhle, Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, dabartiniam Pašvitinio klebonui Gintautui Sakavičiui.

Tą vakarą Šv. Ignaco Lojolos bažnyčioje aidėjo nemažai kūrinių iš minimo muzikos albumo. Apie šį muzikinį projektą bei tolesnius kūrybinius planus pasakojo Šv. Jurgio bažnyčios choro vadovė Vilma Klumbytė, Šiaulių katedros jaunimo choro vadovė Rita Razmaitė, dainų autoriai Tatjana Tišina ir Gintaras Razgus bei kiti.

Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis neslėpė džiaugsmo, kad vyskupijoje išleistas dar vienas krikščioniškos muzikos albumas. „Itin džiugu, kad projekte vieningai dalyvavo visų trijų svarbiausių miesto bažnyčių chorai ir solistai, – sakė Šiaulių ganytojas. – Dar vienas džiaugsmas tai, jog jaunimas jaučia poreikį kurti giesmes bei dainas krikščioniška dvasia ir tokiu būdu šlovinti Viešpatį“. Vysk. E. Bartulis išreiškė viltį, kad tai toli gražu ne paskutinis albumas, kuris išleidžiamas Šiaulių vyskupijoje.

Baigiantis renginiui projekto dalyviams buvo įteikta gėlių ir kompaktiniai diskai, o baigiamuoju vakaro akordu tapo Šiaulių vyskupijos jaunimo himnas „Kristus – kelias“.

-Iz-

Pristatyta garsaus teologo knyga

Kovo 24 d. Šiaulių universitete, Edukologijos fakulteto tikybos auditorijoje, buvo pristatyta garsaus šių laikų teologo, profesoriaus kunigo Roberto J. Schreiterio knyga „Susitaikymas“, gvildenanti krikščionims visais laikais aktualią tikrojo susitaikymo problemą. Prof. kun. R. J. Schreiteris yra ėjęs Amerikos misiologų asociacijos ir Amerikos teologų asociacijos pirmininkų pareigas. Šiuo metu jis yra *Orbis Books* leidyklos leidinių serijos „Tikėjimas ir kultūra“ vyriausiasis redaktorius.

Pagrindiniai renginio organizatoriai – Šiaulių universiteto Filosofijos katedros vedėjas prof. Gintautas Mažeikis ir dėstytojas kunigas Saulius Matulis. Knygos pristatyme dalyvavo Šiaulių universiteto akademinės bendruomenės nariai: Edukologijos fakulteto dekanė Aušrinė Gumuliauskienė, prodekanė Laimutė Bobrova, daug kitų universiteto dėstytojų bei studentų. Ta proga Šiaulių universitete svečiavosi iš Amerikos atvykęs knygos autorius R. J. Schreiteris bei šios knygos vertėjas kunigas Rimantas Gudelis. Renginio organizatorius bei dalyvius savo apsilankymu pradžiugino ir Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis.

Knygoje aptariamos kelios temos: melo įveikimo, socialinio susitaikymo, aukos santykio su engėju. „Nereikėtų maišyti susitaikymo su skubota taika, – pristatydamas knygą kalbėjo profesorius R. Schreiteris. – Skubota taika bando išvengti kančios priežasčių nagrinėjimo, o jeigu nenurodomas tikslus kančios priežasčių šaltinis, kančia tęsiasi, žalodama vis daugiau žmonių“.

Knygos autorius atkreipė dėmesį, kad „susitaikymas nėra greitas procesas, jis reikalauja gerbti ir dažnai sugrąžinti smurto aukų žmoniškąjį orumą“. Todėl, kaip teigiama knygoje, labiausiai tikėtina, kad kvies susitai-

nantis balandis, plevenantis virš Marijos Nekaltojo Prasidėjimo medaliono ir viso Žemės rutulio. Šį asmeninį pasišventimą pratęsė platesnis visų narių bendro pasiaukojimo aktas.

-apn-

Tapybos paroda „Pasija“

Kovo 22 d. „Eglės“ galerijoje atidaryta dailininko Mariaus Vilucko tapybos bei ikonų paroda „Pasija“. Parodoje eksponuojamas dailininko darbų ciklas „Kristaus kančia pagal Joną“, kuriame atsispindi autoriaus meditacijos Evangelijos pagal Joną temomis. Šiuo metu menininko kūrybos centras yra ikonos, su kuriomis parodos lankytojai taip pat turi galimybę susipažinti.

Neįgalus menininkas nuo pat savo krikščioniško gyvenimo pradžios jau-tė didelį potraukį kūrybai, ypač vaizduojamajam menui (aliejinėi tapybai, grafikai bei medžio drožybai). Prieš septynerius metus rimtai susidomėjo ikonografija. Jo nutapytų ikonų yra ne tik Lietuvoje, bet ir Didžiojoje Britanijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Švedijoje, Austrijoje, Jungtinėse Amerikos Valstijose. Dailininko tapytas Kryžiaus kelias puošia Vydmantų koplyčią. Marius Viluckas aktyviai dalyvauja Katalikų Bažnyčios veikloje, yra vienas iš Telšių vyskupijos Rekolekcinio veikimo organizacijos steigėjų ir koordinatorių, Šv. Jono kongregacijos oblatas.

Pasak žodį atidaryme tarusio arkiv. S. Tamkevičiaus, neretai žmogus, turėdamas fiziškai silpną kūną, nuveikia daug gražių darbų, o fiziškai sveiki žmonės sėja skausmą ir tuštumą. Arkivyskupas pasidžiaugė dailininko ilgai brandintos savyje dieviškosios šviesos potėpiais.

-tv, jp-

Susitikimai „leškančiųjų mokytojų“ klube

Prieš dvejus metus į „leškančiųjų mokytojų“ klubą Kybartų Kristijono Done-laičio vidurinės mokyklos mokytojus paskatino susiburti tuometinis parapijos vikaras kun. Vilius Sikorskis. Dabar klubo veiklos tęsimu rūpinasi ses. Bernadeta Mališkaitė SJE. Mokytojai nuolatos kviečiami į Katalikiškojo jaunimo centrą susitikti su įdomiais krašto žmonėmis, pasidalyti gyvenimo ir tikėjimo patirtimi, įžvalgomis.

Kovo 10 d. surengtas seminaras plastesniam būriui – pakviesti dalyvauti ir kitų rajono mokyklų pedagogai, ypač klasių auklėtojai. Su jais susitiko Vytauto Didžiojo universiteto dėstytojai: doktorantės Birutė Obelenienė ir Agnė Širinskienė bei bioetikos mokslų daktaras kun. Andrius Narbekovas. Paskaitininkai mokytojams išdėstė krikščioniškąjį požiūrį į Lietuvoje siūlomus priimti lyties keitimo bei dirbtinio apvaisinimo įstatymus. Gvildenant jaunimo lytinio švietimo ir ugdymo programų skirtumus išsiplėtojo karšta diskusija.

Kovo 26 d. klubo nariai susitiko su kun. Juliumi Sasnausku, atvykusi į Kybartus vesti gavėnios rekolekcijų. Paprastos, bet kartu ir neįprastai kitokios gavėnios prasmės, pasninko, išpažinties, kančios, aukos įžvalgos sukėlė diskusijas.

-bn-

Keliais žodžiais

Jonava. Kovo 13 d. Šv. apaštalo Jokūbo bažnyčioje lankęsis brolis Robas atsivežė didelį kryžių, originalaus kryžiaus iš Taize kopiją. Brolis Robas dalyvavo šv. Mišiose, per pamokslą visus kvietė atsiliiepti į Dievo meilę, leisti Kristui ištiestomis rankomis apkabinti kiekvieną, paliesti jo kryžių, pajusti Jėzaus artumą. Po šv. Mišių vyko kryžiaus garbinimo pamaldos. Jose giedojo jaunimo centro „Vartai“ choristai. Pamaldose dalyvavo daug jaunimo.

● Kovo 14 d. brolis Robas meldėsi jaunimo šv. Mišiose. Po jų dar pusvalandį buvo garbinamas kryžius. Vėliau brolis Robas kalbėjosi su jauniu, susitiko su tikybos mokytojais, atsakė į jų klausimus.

-ksb-

Kaunas. Kovo 19–21 d. Šv. Mykolo Arkangelo (Igulos) bažnyčios jaunimo grupė „Židinys“ Kauno arkivyskupijos Jaunimo centre surengė gavėnios susikaupimo rekolekcijas, kurioms vadovavo kun. A. Kazlauskas. Konferencijų metu buvo apmąstoma ir dalijamasi mintimis, kas yra žmogus, kokia jo misija žemėje, koks žmogaus santykis su Dievu, gvildinama laisvės ir atsakomybės problema ir kt. Rekolekcijų dalyviai žiūrėjo ir aptarė meninius filmus, Igulos bažnyčioje dalyvavo Susitaikinimo pamaldose ir jaunimo šv. Mišiose.

-jp-

kyti tie asmenys, kurie šioje situacijoje iškentė daugiausia. Priežastis labai paprasta: mes negalime patys sau atleisti už praeities nusikaltimus. Tai turi padaryti tie, kuriuos nuskriaudėme. To nesuprasti reikštų tiesiog painioti susitaikymą su atgaila. Prof. Robertas Schreiteris taip pat atsakė į jam pateiktus klausimus.

-lz-

Konferencija vadovams „Stiprėk Kristaus malonėje!“

Kovo 20–21 d. Kauno Katalikų evangelizacijos centro organizuotą konferenciją vadovams „Stiprėk Kristaus malonėje“ vedė viešnia iš Anglijos Michelle Moran – pastoracinės teologijos magistrė, viena iš *Sion* – didžiausios Didžiojoje Britanijoje katalikų evangelizacinės bendruomenės – steigėjų, 1990 m. Brentwoode įkurto *Sion* evangelizacijos centro darbuotoja. Į konferenciją atvyko Lietuvos katechetikos centrų, įvairių katalikiškų organizacijų, bendruomenių, vienuolių, katalikiškųjų gimnazijų, kunigų seminarijų atstovai. Konferencija prasidėjo kun. S. Kazėno SJ aukojamomis šv. Mišiomis Kauno arkivyskupijos Katechetikos centro salėje.

Pirmąją konferencijos dieną buvo kalbama apie vadovavimo dovanas ir įgūdžius, stilius ir metodus, vadovo laukiančius uždavinius ir iššūkius, akcentuota vizijos plėtros ir prioritetų iškelimo svarba. Prelegentė išvardijo vadovui būdingas savybes: vizijos turėjimą, tikėjimą, energiją, kūrybiškumą, empatiją, ištvermę, susitelkimą į konkrečią užduotį nepamirštant galutinio tikslo. Kalbėdama apie vadovo savybes, viešnia pabrėžė, kad gebėjimas suvokti savo silpnybes vadovus daro stiprius.

Kitą dieną įžvalgomis ir patirtimi dalytasi darbo komandoje. Pasak M. Moran, labai svarbu pažinti save ir žmones, su kuriais kartu dirbama. Vadovui svarbu priimti kitą žmogų tokį, koks jis yra, ir suteikti jam laisvę veikti, skatinti, drąsinti jį, vertinti jo pastangas. Santykių kūrimui įtakos turi meilė, pasitikėjimas, pagarba ir supratimas. Prelegentė pabrėžė, kad sėkmingas vadovavimas priklauso nuo efektyvaus delegavimo, motyvavimo ir priežiūros. Pasak M. Moran, viena pagrindinių vadovo užduočių – naujų vadovų ugdymas. Konferencijos metu taip pat apžvelgta grupės dinamika, kalbėta apie konfliktų sprendimo būdus. Pabaigoje konferencijos dalyviams šv. Mišias aukojo Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. R. Šalaševičius.

Lietuvoje viešinti M. Moran taip pat susitiko su maldos grupių vadovais, kovo 26–28 d. Šiluvos Jono Paulius II namuose vedė konferenciją bendruomenių atstovams.

-jp-

„Stabtelėjimai ir žvilgsniai į Turino drobulę“

Kovo 28 d. Vilniaus sielovados centro salėje buvo surengtas susitikimas su AMCOR asociacijos kūrėju kun. Giuseppe Ghiberti. Susitikimo tema – „Stabtelėjimai ir žvilgsniai į Turino drobulę“. AMCOR asociacija rūpinasi piligrimais, iš viso pasaulio atvykstančiais pagerbti išstatytą Turino drobulę, taip pat rengia bei platina leidinius Turino drobulės tema. Susitikimo metu buvo pristatyta ir Bruno Barberi bei Giuseppe Ghiberti knygelė „Septynios Kryžiaus kelio stotys su Turino drobulė“.

G. Ghiberti, remdamasis istoriniuose šaltiniuose aprašytais nukryžiavimo atvejais, aiškino šio kankinimo „mechanismus“ ir lygino su Kristaus kančios aprašymu evangelijose. Kunigas pabrėžė, kad Kristaus kančia

turi išskirtinių, kitais atvejais nebūdingų, bruožų, pavyzdžiui, vainikavimą erškėčiais arba šono pervėrimą.

Rodydamas skaidres, G. Ghiberti aiškino pačios Turino drobulės specifiką ir joje atspaudusio nukankinto žmogaus atvaizdą, pateikė keletą datavimo versijų, atsiradusių atlikus išsamius tyrimus 1988 m. Vieni mokslininkai įsitikinę, jog tai autentiškas 2000 metų senumo Kristaus kančios liudijimas, kitų požiūriu, tai viduramžiais (apie 1300 m.) „atsiradusi“ relikvija. Tyrinėtojas pabrėžė, kad moksliniai tyrinėjimai nėra užbaigti, kvietė būti atviriems ateities ieškojimams, o šiame atvaizde išvelgti Kristaus aukos ir meilės žmonijai sukrečiantį ženklą. Po paskaitos ir maldos klausytojai pateikė daug klausimų, liudijo savo patirtį piligrimystės į Turiną metu, dėkojo už paliekamą Turino drobulės kopiją.

Kovo 29 d. kun. G. Ghiberti ir AMCOR asociacijos nariai susitiko su Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos bendruomene. Panašūs susitikimai vyko Kaune ir Žemaičių Kalvarijoje. Renginius organizavo Vilniaus arkivyskupijos Katechetikos centras.

-sm-

Mirė kun. Juvenalis Liauba OFM (1918–2004)

Kovo 22 d. Biddefordo slaugos namuose (JAV) mirė 86-erių metų kun. Juvenalis Liauba OFM. Juvenalis Liauba gimė 1918 m. rugsėjo 11 d. Mason City, Ajovos valstijoje, JAV. 1921 m. su tėvais grįžo į Lietuvą, Mažeikius. Lankė Mažeikių gimnaziją, 1933 m. prisijungė prie Kretingos brolių. Nuo 1937 m. kartu su Leonardu Andriekumi ir Jurgiu Gailiūšiu išvyko į Italiją (Colleviti, Milano). 1941 m., prasidėjus karui, išsventintas kunigu. Tais pačiais metais Jungtinių Valstijų konsulas Milane jam patarė sugrįžti į JAV.

Jungtinėse Valstijose buvo priimtas vietos pranciškonų, Pitsburge kartu su tėvu Justinu Vaškiu pradėjo kurti lietuvių pranciškonų bendruomenę, buvo keleto bendruomenių gvardijonu, definitoriumi, JAV ir Kanados katalikų moterų sąjungos dvasios vadu. 1952 m. Toronto universitete įgijo filosofijos licenciato laipsnį. Vėliau, iki 2000-ųjų, klebonavo Hamiltone. Iš Lietuvos atvykus br. Juozapui Marijai Žukauskui, buvo perkeltas į Kennebunko bendruomenę. Prieš mirtį T. Juvenalis daugiau kaip pusę metų gydėsi Biddefordo slaugos namuose.

Palaidotas kovo 25 d. Niujorko šv. Jono kapinėse, kur ilsisi ir kitų lietuvių pranciškonų palaikai.

● Kovo 25 d. Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje vyko sakralinės muzikos koncertas „Klausykites Viešpaties žodžio“. Giesmes hebrajų kalba atliko V. Juciūnaitė, koncertą vedė R. Klevečka. Tokio pobūdžio koncertas, kurio klausėsi Kauno jėzuitų gimnazijos ir Julijanavos vidurinės mokyklos moksleiviai, Lietuvoje surengtas pirmą kartą. Koncerto pabaigoje susirinkusiuosius pasveikino ir palaimino kun. K. Rugevičius.

-ml-

Vilkaviškis. Kovo 27 d. grupei vilkaviškiėčių buvo įteikti *Gyvenimo ir tikėjimo* instituto pažymėjimai, liudijantys, kad jie išklausė kursą „Šventasis Raštas ir gyvenimas“. Po vidurdienio Mišių Vilkaviškio katedroje šiuos pažymėjimus įteikė instituto administratorė Vilhelmina Raubaitė. Kursą „Šventasis Raštas ir gyvenimas“ nuo rudens studijavo daugiau nei dvidešimt įvairaus amžiaus ir profesijų vilkaviškiėčių, daugiausia mokytojų ir medikų. Susipažinta su Senojo ir Naujojo Testamentų istorija, teologinėmis sąvokomis, literatūrinėmis formomis, Dievo žodžio įraštinimo plėtra, Jėzaus gyvenamąja aplinka bei pedagogika, evangelijomis ir pan.

-bn-

Palanga. Kovo 27–28 d. Švč. M. Marijos parapijos bažnyčioje gavėnios rekolekcijas vedė Klaipėdos M. Marijos Taikos Karalienės vikaras kun. Saulius Stumbra. Pirmąją rekolekcijų dieną per sumą parapijos Marijos legiono nariai iškilmingai atnaujino savo pasižadėjimus Mergelei Marijai. Mišių metu giedojo E. Kaniava. Sekmadienį rekolekcijas užbaigė Klaipėdos M. Marijos Taikos Karalienės choralistų giedami mišparai.

-tv-

„Viešpats tikrai prisikėlė“ (Lk 24, 34)

Velykų džiaugsmo Jums linki „Bažnyčios žinių“ redakcija

PASKYRIMAS MEILĖS PAGRINDU

III Velykų sekmadienis

Apd 5, 27–32. 40–41; Apr 5, 11–14; Jn 21, 1–19

Trečiojo Velykų sekmadienio liturginiai tekstai mums iš naujo byloja apie Prisikėlimą. Apaštalu darbų knygoje Lukas atpasakoja apaštalu liudijimą vyriausiojo kunigo ir teismo tarybos akivaizdoje. Apreiškimo knygoje šventasis Jonas regi dangišką liturgiją, kuria pagerbiamas užmuštasis Avinėlis, šlovinamas didžiulio angelų choro ir aukštinamas visos kūrinių. Evangelija pasakoja apie prisikėlusiojo pasirodymą mokiniams ant Tiberiados ežero. Po stebuklingos žūklės Jėzus patiki Petrui savo Bažnyčios laivą ir paveda rūpintis kaimene. Tris kartus patvirtinęs savo meilę („Simonai, Jono sūnau, ar myli mane?“), Petras paskiriamas Bažnyčios ganytoju. Ankstesnė Petro vyresnybė dėl tikėjimo išpažinimo užantspauduota meilės išpažinimu.

Apaštalu apklausa teismo taryboje vyksta ypatingomis aplinkybėmis. Neseniai Petras ir Jonas buvo suimti po paralitiko išgydymo prie šventyklos vartų ir Petro kreipimosi į minią. Teismo tarybos nariai apklausę suimtuosius paleido, „nes bijojo žmonių“, tačiau sykiu prigrasė juos nemokyti Jėzaus vardu. Tačiau nei Petras su Jonu, nei kiti apaštalai netylėjo. Vyriausiasis kunigas ir jo šalininkai, „degdami neapykanta, suėmė apaštalus ir įmetė į viešą kalėjimą“. Naktį angelui atvėrus vartus, apaštalai išėjo į laisvę ir auštant nuėję į šventyklą vėl ėmė mokyti. Apie tai sužinojus, vėl kilo aukštųjų kunigų pyktis, apaštalai vėl atvesdinti į teismo tarybą. Į vyriausiojo kunigo kaltinimą apaštalai atsako pamokslu. Petras žino, kad jo liudijimas gali būti atmestas. Pagal žydų įstatymą, kad liudijimas galiotų, būtini bent du liudytojai (plg. *1st 17, 7*). Apaštalas nelauktai pasitelkia antrąjį liudytoją, Šventąją Dvasią, turinčią patvirtinti tikrumą: „Mes esame tų įvykių liudytojai, taip pat ir Šventoji Dvasia, kurią Dievas suteikė jo klausantiems“. Baigdamas savo kalbą jis apibendrina tai, nuo ko pradėjo: Dievo reikia klausyti labiau negu žmonių. Klusnumas Dievui yra dvasinių turtų šaltinis. Lukas, atpasakodamas Petro ir kitų apaštalu kalbas (iš viso jų yra penkios), pateikia esmines pirminės katechezės temas.

Apaštalai paleidžiami iš teismo tarybos, tačiau nenoromis. Apaštalu labai prabyla autoritetingas fariziejus Gama-lielis. Jo kalba atskleidžia teismo taryboje vyraujančius nesutarimus. Aršiausi apaštalu priešininkai yra ne fariziejai (evangelistas Lukas jų nemini savo kančios pasakojime), bet aukštieji kunigai, ypač iš Ano aplinkos. Apaštalai buvo paleisti, tačiau prieš tai nuplakdinti. Jie „ėjo iš tarybos džiaugdamiesi, kad dėl Jėzaus vardo užsitarnavo panieką“. Apaštalas Petras, rašydamas krikščionių bendruomenėms, išgyvenančioms persekiojimus, sako: „Verčiau džiaukitės dalyvaudami Kristaus kentėjimuose“ (*1 Pt 4, 13*).

Praėjusį sekmadienį skaitėme pirmąjį įžanginį Apreiškimo knygos regėjimą. Šiandien skaitomas regėjimas yra antrosios didesnės Apokalipsės dalies įžanga. Iš šio įžanginio regėjimo, apimančio 4 ir 5 skyrius, liturgijai parinkta antroji regėjimo dalis. Pirmojoje aprašoma didingos Dievo visatos Kūrėjo pagarbinimo apeigos. Antroji dalis yra iškilminga šlovės liturgija, skirta nužudytajam Avinėliui. Čia pirmą kartą Kristui taikomas nužudytojo Avinėlio vardas. Toliau jis dažnai skamba Apreiškimo knygoje ir yra labai būdingas jonietiskajam mokymui. Ketvirtojoje evangelijoje Jonas Krikštytojas apibūdina Jėzų kaip Dievo Avinėlį. Jonas patikslina, kad regėjime mato Avinėlį, kuris „buvo tarytum užmuštas“. Pašlovintasis Kristus amžinai nešioja kančios žymes, turinčias begalinę vertę. Nužudytajam Avinėliui skiriama pagarba ir šlovė, kurią skelbia angelai ir visa kūrinių. Skaitinio eilutės skaidomos į dvi dalis, iškeliant skaičių simboliką. Apie sostą susibūrę angelai, „kurių skaičius buvo miriadų miriadai“, pašlovina Avinėlį septyniais (tobulumo simbolis) žodžiais: jis vertas imti „valdžią, ir lobį, ir išmintį, ir galybę, ir pagarbą“.

Po pirmųjų susitikimų su prisikėlusiuoju Jeruzalėje apaštalai vyksta į Galilėją. Čia Jono pasakojimas sutampa su Mato: „Ištiksiu piemenį, ir avių kaimenė išsisklaidys. O kai prisikelsiu, aš nueisiu pirma jūsų į Galilėją“ (*Mt 26, 31–32*). Į Petro valtį įlipa septynetas – tobulumą simbolizuojantis skaičius. Panašiai kaip evangelisto Luko aprašytoje pirmoje žūklėje (*Lk 5, 1–11*), per visą naktį vargta nesėkmingai. Pirmojoje žūklėje Jėzus drauge su mokiniais buvo valtyje. Po prisikėlimo Jėzus jau stebi žūklę nuo kranto. Jis jau stovi tvirtoje žemėje – amžinybėje.

Nors Jėzų pirmas pažino tas mokinys, „kurį Jėzus mylėjo“, veiksmais spontaniškesnis Petras. Jis persijuosia palaidinę, uždengdamas savo nuogumą, bibrine kalbėsena, – nuodėmingumą. Nors kiti mokiniai atirkavo valtį, išvilkti tinklą ir atnešti Viešpačiui žuvų eina Petras. Jis vienas ištraukia pilnutėlį tinklą, ir tinklas neplyšta. Petras tris kartus pakartoja savo meilės išpažinimą, atsverdamas savo trigubą atsižadėjimą. Jis jau anksčiau buvo Jėzaus paskirtas apaštalu būrio vyresniuoju. Anuomet jo paskyrimas rėmėsi Petro tikėjimo išpažinimu. Po Petro išpažinimo Cezarėjoje (*Mt 16, 19*) Jėzus pažada jam „dangaus karalystės raktus“. Išpranašaudamas Petro atsižadėjimą Jėzus sakė: „Aš meldžiuosi už tave, kad tavasis tikėjimas nesusvyruotų“ (*Lk 22, 32*). Prisikėlęs Jėzus Petro vyresnybę pagrindžia meile. Jėzus kviečia Petrą įrodyti savo meilę Gerojo Ganytojo pavyzdžiu, atiduodant už avis gyvybę.

AVINĖLIS – GANYTOJAS

IV Velykų sekmadienis

Apd 13, 14. 43–52; Apr 7, 9.14–17; Jn 10, 27–30

Ketvirtasis Velykų sekmadienis visais liturginio ciklo metais yra Gerojo Ganytojo sekmadienis. Palyginimas apie Gerąjį Ganytoją užima beveik visą Jono evangelijos 10 skyrių. Šiais liturginio ciklo C metais skaitoma trečioji šio palyginimo dalis. Gerasis Ganytojas atveria vartus visiems, klausantiems jo balso. Apaštalų darbų tekste girdimas šio kviečiančiojo balso aidas. Pauliaus ir Barnabo misija paliečia daugybės pagonių širdis, skelbiamas visuotinis išganymas. Apokalipsės regėjime vaizduojama didžiulė minia susibūrusi apie Dievo sostą. Išrinktųjų viduryje yra Avinėlis – rūpestingas Ganytojas, vedantis avis prie neišsenkančių gyvojo vandens versmių. Evangelijoje Jėzus patvirtina esąs dieviškasis Ganytojas, solidarus su savo ganomaisiais, kuriems duoda amžinąjį gyvenimą intymioje vienybėje su savo dangaus Tėvu. Gerojo Ganytojo sekmadienį Bažnyčioje meldžiamasi už pašaukimus.

Ankstesniais sekmadieniais daugiausia skaitėme tas Apaštalų darbų ištraukas, kuriose veikė apaštalas Petras. Evangelijos skelbimas kol kas apsiribojo Izraeliu, išskyrus Romos šimtininką Korneliją su šeima, kurie buvo pirmieji pagonys, priimti į Bažnyčią ne per sinagogą. Tolesnėje Apaštalų darbų dalyje daugiausia veikia šventasis Paulius, skelbiantis Evangeliją pagonių pasauliui. Šio sekmadienio tekstas paimtas iš pirmosios Pauliaus misijų kelionės. Tai tarsi apaštalo deklaracija ar programa, skelbianti atsigręžimą į pagonis dėl izraelitų neklusnumo. Sunkiais metais po savo atsivertimo Paulius Apvaizdos dėka savo kelyje sutinka Barnabą. Pirminis Barnabo vardas buvo Juozapas, tačiau veikiausiai dėl savo elgesio su Pauliumi jis pelnė vardą Barnabas (Paguodos sūnus). Jis paliudijo Pauliaus atsivertimo tikrumą apaštalų akivaizdoje. Po kurio laiko Barnabas pasikvietė Paulių vykti drauge į Antiochiją, po to pasikviečia Paulių į savo gimtąją Kipro salą. Reikšminga, kad nuo to laiko Lukas Saulių ima vadinti Pauliumi, taip pat vardindamas abu apaštalus Paulių mini pirmiau.

Pisidijos Antiochija buvo klestintis prekybos miestas, jame svarbią įtaką turėjo žydai. Apie sinagogą burdavosi daug prozelitų ir „dievobaimingų žmonių“, simpatizuojančių Izraelio religijai. Šie žmonės sudarė daugumą Pauliaus klausytojų. Pirmasis Pauliaus pamokslas sukėlė daugelio žydų ir „dievobaimingų prozelitų“ entuziazmą. Kitą šabą daugybei žmonių susirinkus pasiklausyti Viešpaties žodžio, „žydus apėmė pavydas“. Tai pirmasis Pauliaus patirtas pasipriešinimas iš izraelitų. Apaštalas formuluoja savo teologiją apie Izraelio atsimetimą ir pagonių atėjimą į krikščionybę. „Tai girdėdami pagonys džiaugėsi ir šlovino Viešpaties žodį“. Paulius ir Barnabas po įtakingų miesto piliečių sukurstyto persekiojimo buvo išvaryti. Lukas dar kartą pabrėžia persekiojimų palaimą: „Mokiniai buvo pilni džiaugsmo ir Šventosios Dvasios“. Ištrauka iš Apreiškimo knygos derinta su Evangelijos ištrauka. Joje vaizduojamas Kristus – Avinėlis tarp savo išrinktųjų kaip rūpestingas ganytojas. Apreiškimo knygos 7 skyriuje vienas po kito eina du regėjimai: pirmame vaizduojama kovojanti Bažnyčia, kur krikščionys, paženklinoti išganymo antspaudu, atsilaiško prieš audrą. Antrajame regėjime triumfuojanti Bažnyčia garbina Dievą ir Avinėlį po didžio išbandymo. Išrinktųjų minia yra didžiulė, nesuskaičiuojama pagal Dievo duotą Abraomui pažadą. Pranašų skelbtas išganymo visuotinumą paliudijamas tuo, kad minia sudaryta „iš visų giminių, genčių, tautų ir kalbų“. Išrinktieji regimi stovintys – tai gyvybės ir prisikėlimo ženklas. Jie apsivilkę baltais nekaltumo drabužiais ir nešini pergalės palmėmis. Septintasis Apreiškimo knygos skyrius iš anksto parengia vėlesniems 20–22 skyriams, kur aprašoma dangiškoji Jeruzalė, kurioje nėra šventyklos, „nes Viešpats, visagalis Dievas ir Avinėlis yra jo šventykla“ (Apr 21, 22). Senojoje Sandoroje šventykla reiškė Dievo buvimą tarp savo žmonių. Šiam netobulum ženklui skirta išnykti. Nuo šiol Dievas tikrai ir galutinai yra tarp jų garbinančių ir šlovinančių žmonių. Čia Raštai pasiekia galutinę pilnatvę. Žmonės dalyvauja dieviškajame gyvenime, o Viešpats padaro galą visiems jų vargams: „Jie nebealks, nebetrokš <...>. Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių“. Šią amžinąją laimę pelnė Avinėlis, kuris „juos ganys ir vedžios prie gyvybės vandens šaltinių“. Šis Apreiškimo knygos tekstas taip pat skaitomas Visų Šventųjų dieną.

Evangelijos palyginimo apie Gerąjį Ganytoją trečioji ir baigiamoji dalis, skaitoma šiais liturginiais metais, yra aiškiai atskirta nuo ankstesnio teksto. Skiriasi jos aplinkybės, laikas ir vieta. Veiksmas vyksta žiemą Jeruzalėje, per šventyklos pašventinimo iškilmes. Saliamono stoginėje Jėzų apspitę žydai primygtinai klausinėja, ar jis yra Mesijas. Šventyklos pašventinimo iškilmės metu buvo skaitomas pranašo Ezechielio 34 skyrius, kuriame pliekiami blogi Izraelio ganytojai. „Aš pats ganysiu savo kaimenę, aš pats jas ilsinsiu – tai Viešpaties Dievo žodis. Suiškosiu paklydusias, žūstančias gražinsiu, aptvarstysiu sužeistas ir pastiprinsiu silpnas“ (Ez 34, 15–16). Jėzus tapatinasi su Ezechielio žadėtu dieviškuoju Ganytoju. Šis Jėzaus pareiškimas netrukus sukels žydų įniršį ir norą užmušti jį akmenimis. Tačiau jo mokinių nuostata visai kitokia. Ji kontrastingai gretinama su Jėzaus priešininkų neapykanta. Kiek anksčiau Jėzus sakė: „Kas iš Dievo yra, tas Dievo žodžių klauso. Jūs todėl neklausote, kad nesate iš Dievo“ (Jn 8, 47). „Manosios avys klauso mano balso. Aš jas pažįstu, ir jos seka paskui mane“. Šis pažinimas apima protą ir širdį. Jis reikalauja pasitikėjimo. Velykinė žinia skamba žodžiuose: „Aš joms duodu amžinąjį gyvenimą“.

Ar Dievas kenčia?

Patiriantys kentėjimus žmonės nenori kenčiančio, bet be išlygų mylinčio Dievo; taip išivaizduojamas Dievas negalėtų būti kenčiantis.

Svarbiausia viešoji Bažnyčios užduotis yra skelbti Evangeliją tokioje kultūroje, kurioje labiausiai vertinamos užuojautos, empatijos ar išijautimo į kito skausmą dorybės. Kyla pagunda priskirti šias savybes Dievui ir kalbėti apie jį kaip apie užjaučiantį, empatišką ir todėl kenčiantį panašiai kaip mes.

Nuo patristikos laikų krikščioniškojoje teologijoje buvo laikomasi aksiominio teiginio apie Dievo negebėjimą jausti: Dievas nepavaldus emociniams pokyčiams, todėl jis negali kentėti. XIX a. pabaigoje krikščioniškojoje teologijoje įvyko esminė permaina, ir dabar nemažai teologų laikosi nuomonės, kad Dievas gali jausti, jis patiria emocines permainas ir todėl gali kentėti. Apie tai kalbėti pradėjo anglikonų teologai Andrew M. Fairbairnas ir Bertrandas M. Brasnett. Tarp žymių protestantų teologų, palaikančių Dievo jauslumo idėją, galima paminėti Karlą Bartha, Jürgeną Moltmanną, Wolfhartą Pannenbergą ir kitus. Skirtingi katalikų teologai nevienodai suvokia Dievo gebėjimo jausti būdą bei jauslumo apimtį. Dar dera paminėti ir proceso teologijos atstovus, besilaikančius nuomonės, jog Dievas iš prigimties yra jauslus, todėl galintis kentėti. Ši permaina teologijoje buvo stipri ir esminė, ji vyko su nediskutuotinu tikrumu, todėl Ronaldas Goetzas ją pavadino „naująja ortodoksija“.

Kas nulėmė tokį radikalų Dievo suvokimo pokytį? Kaip galėjo atsitikti, kad per šimtmetį palyginti lengvai ir be svyravimų buvo atsisakyta beveik dviejų tūkstantmečių tradicijos? Galima nurodyti tris veiksnius, nulėmusius šią permainą: kultūrinį ir visuomeninį klimatą, šiuolaikinį biblinio apreiškimo interpretavimą ir šiuolaikinės filosofijos kryptis.

Priimant jaučiančio ir kenčiančio Dievo įvaizdį, katalizatoriaus vaidmenį atliko žmogiškasis kentėjimas. Nėra abejonės, kad Dievas turi solidarai kentėti su kenčiančiais. Pirmiausia ši idėja buvo pareikšta XIX a. pabaigoje tyrinėjant industrializacijos nulemtas Anglijos socialinio pobūdžio ligas. Tačiau tikru šio požiūrio įrodymu laikomas Auschwitzas. Jürgenas Moltmannas veikale „Nukryžiuotasis Dievas“ pasinaudojo vaizdžiu ir siaubingu Elie Wieselio pasakojimu apie žydų berniuką, kurį naciai drauge su dviem kitais žmonėmis pakorė Bunos stovykloje (Moltmannas klaidingai nurodo įvykį buvus Auschwitzte). Berniukas merdėjo pusę valandos. Stovyklos kaliniai matė jo kančią, ir kažkas iš jų paklausė: „Kur dabar yra Dievas?“ Wieselis išgirdo vidinį balsą: „Kur jis? Jis čia. Jis kabo kartuvėse“. Nors Wieselis

interpretavo tą vidinį balsą kaip netikėjamą mylinčiu ir teisingu Dievu, Moltmannui ši istorija tapo argumentu, liudijančiu Dievą, kuris kenčia su kenčiančiais. Tiek žvelgiant į Holokaustą, tiek mąstant apie daugybės žmonių dabartinius siaubingus kentėjimus, šis argumentas ir toliau traukia teologų dėmesį. Kaip Dievas gali būti nekintantis, nejaučiantis, neveikiantis ir abejingas neapsakomo kentėjimo stebėtojas? Jei Dievas yra mylintis ir užjaučiantis – o toks jis tikrai yra, – jis turi ne tik suvokti žmogaus kentėjimą, bet pats privalo būti veikianti šio kentėjimo „auka“. Jis taip pat privalo kentėti.

Šiuolaikinis žmogiškosios kančios patyrimas, reikalavęs jaučiančio Dievo, rado stiprų patvirtinimą biblijame Dievo apreiškime. Senajame Testamente randame daug įrodymų, patvirtinančių ne tik Dievo gebėjimą jausti, bet parodančių jo tikrą kentėjimą. Dievas apsiėmė esąs asmenišką, mylintis ir užjaučiantis, savanoriškai angažavęsis žmonijos istorijai. Būdamas pilnas gailingumo jis išgirdo pavergtos tautos maldavimus Egipte ir nutarė ją išlaisvinti. Ypač per pranašus Dievas apsiėmė, jog jis liūdi dėl savo tautos nuodėmių. Jį skaudino neištikimybė, jis kentėjo dėl nuodėmingos žmonių padėties. Dievas buvo taip prisilėgtas dėl jų širdies kietumo, kad jį iš tikro apėmė įniršis. „Mano širdis neleidžia man to padaryti! Mano gailingumas tau yra per stiprus! Nebausiu tavęs degančiu įniršiu, nebenaikinsiu Efraimo, nes aš esu Dievas, o ne žmogus, – Šventasis tarp jūsų, – su pykčiu neateisiu“ (Oz 11, 8–9). Senajame Testamente Dievas kenčia dėl savo tautos drauge su ja, taip pat jos vardu. Dievo meilės apreiškimas galiausiai reikalingas tam, kad Dievas galėtų kentėti. Moltmannas rašo: „Jei Dievas negebėtų kentėti kiekviena plotme, taigi ir absoliučia prasme, vadinasi, jis negebėtų ir mylėti“.

Krikščioniškosios kerigmos šerdis yra tai, kad Dievo Sūnus tapo žmogumi ir gyveno tikrai žmogiškąjį gyvenimą. Tame žmogiškajame gyvenime Sūnaus mirtis ant kryžiaus yra tobiliausias įvykis. Remdamiesi išikūnijimu ir kryžiumi, teologai įrodinėja Dievo gebėjimą jausti trimis tarpusavyje susijusiomis plotmėmis. Dievas atsiuntė savo Sūnų į pasaulį, nes visuomet kentėjo su tais, kuriuos mylėjo. Taigi kryžius pilnatviškai išreiškia amžiną dievišką Dievo prigimtį ir yra kenčiančio Dievo paradigma. Kita vertus, kadangi krikščioniškoji kristologinė tradicija visuomet tvirtino, jog Dievo Sūnus kentėjo kaip žmogus, o ne kaip Dievas, šiuolaikiniai teologai laiko tokį išskyrimą nelogišku ir nepriimtiniu. Jei Dievo Sūnus iš tikrųjų tapo žmogumi, tai reiškia, kad jis ne tik kentėjo kaip žmogus, bet taip pat kentėti teko ir jo dievystei. Trečia, Sūnus ant kryžiaus išgyveno Tėvo apleidimą ne tik kaip žmogus, bet ir kaip Dievas. Negana to, tas apleidimas tuo pat metu yra ir Tėvo patyrimas. Tėvas kenčia dėl savo Sūnaus netekties. Kupinas skausmo apleistumo šauksmas buvo juntamas jauslios Dievo esybės gelmėje.

Tačiau iki XIX a. pabaigos pasaulis anaipol nebuvo laisvas nuo kentėjimų. Be to, krikščionys niekuomet nesilio-

vė rėmėsi Biblija. Kodėl tai, kas šiandien atrodo akivaizdžiai teisinga, aiškiai išryškėjo tik po dviejų tūkstantmečių krikščioniškosios teologijos raidos? Daugelio šiuolaikinių teologų nuomone, biblinis apreiškimas patyrė graikų filosofinės minties, ypač platonizmo, įtaką. Platoniškosios mąstysenos paveiktą statišką, nejudamą, apsiribojantį savimi, nekintamą, negalintį nei justį, nei kentėti Dievo įvaizdį per Filoną ir ankstyvuosius Bažnyčios tėvus pakeitė gyvo, asmeninio, veiklaus, mylinčio, gebančio jausti ir kentėti Biblijos Dievo samprata. Ta filosofinė ir teologinė deformacija davė iškreiptų vaisių scholastikoje, ji reiškėsi ir Tomo Akviniečio raštuose. Tik palyginti neseniai, po Hegelio ir proceso filosofijos atsiradimo, teologai suvokė tos deformacijos mastą ir padėjo atkurti autentišką Evangelijos žinią. Šią „terapinę“ procedūrą galima atlikti be didelių pastangų. Pakanka priimti, kad Dievas yra kintantis ir gebantis jausti, todėl taip pat galintis kentėti. Evangelija vėl pulsuoja gyvybe žvelgiant filosofijos bei teologijos požiūriu.

Anksčiau išdėstyti argumentai, pateikti kaip apibendrinta santrauka, yra pakankamai įtaigūs intelektualiniu ir emociniu požiūriu, tačiau jausminis aspektas dažnai būna kur kas reikšmingesnis negu racionalūs argumentai. Nepaisant to, gebančio kentėti ir kenčiančio Dievo idėja yra netinkamai suformuluota filosofiniu bei teologiniu požiūriu ir kelia geroką sumaištį autentiškam Evangelijos perteikimui.

Pirmiau reikia apmąstyti Dievo prigimtį, apreikštą Biblijos pasakojime, nes Dievo nejauslumas ar jauslumas privalo atitikti šį suvokimą.

Senajame Testamente apie Dievą kalbama taip, tarsi jis įvairiais momentais ir situacijomis patirtų emocinius pokyčius, taip pat ir kentėdamas. Tokius fragmentus dera suvokti ir interpretuoti atsižvelgiant į gilesnį ir platesnį Dievo esybės apreiškimą. Nors Senajame Testamente filosofinė ir teologinė plotme negvildenamas Dievo jauslumo ar nejauslumo klausimas, tačiau jame pateikiamas apreiškimo kontekstas, suteikiantis tokiam nagrinėjimui atspirtį. Šis kontekstas remiasi tinkamu bibliniu Dievo transcendentškumo ir imanentiškumo suvokimu. Kai Dievas peržengia kūrinių sąrangą ir joje dalyvauja imanentiškai veikdamas, tai leidžia galutinai patikrinti, ar jis jauslus. Senajame Testamente imanentiniai Dievo veiksmai atskleidžia jo transcendentškumo pobūdį. Ką sako Dievo imanentiniai veiksmai apie jo transcendentškumą?

Įsteigdamas Sandorą ir jos laikydamasis, Dievas parodo, kad turi bent keturias esmines ypatybes, apibūdinančias jį kaip Dievą.

Pirmiausia jis yra Vienintelis Dievas. Nors Senajame Testamente nesvarstomas filosofinis klausimas apie vieno suderinamumą su daugiu, lieka faktas, kad kuo labiau bibliniame tikėjime brendo išskirtinis Dievo vienumas, tuo labiau Dievas buvo skiriamas nuo viso kito – nuo daugio. Taigi teiginys, jog Dievas yra vienas, reiškia

ne tik tai, kad kiekybės požiūriu egzistuoja tik vienas Dievas, bet ir tai, kad, būdamas vienas ir kaip toks, jis skiriasi nuo viso kitko. Jo vienumas išreiškia jo transcendentškumą.

Antra, Dievas yra Gelbėtojas. Jo, kaip Gelbėtojo, valios ir veiksnių nesunaikina žemiškosios galybės, istorinės permainos ir net natūralios fizinės plotmės ribos. Tie patys išganomieji Dievo veiksmai, apreiškę jo santykį su jo tauta, drauge atskleidė jo visišką kitokybę. Dievas galėjo būti galingas Gelbėtojas tik todėl, kad pranoko visus pasaulio laikinuosius bei kosminius veiksnius.

Trečia, galingas gelbėjantis Dievas yra taip pat Dievas Kūrėjas. Būdamas Kūrėjas, jis susijęs su savo gerąja kūriniu ir ja rūpinasi – ypač savo išrinktąja tauta. Tuo pat metu, būdamas Kūrėjas, Dievas nėra vienas iš sukurtųjų dalykų ir todėl yra visiškai skirtingas nuo viso kito, kas egzistuoja.

Ketvirta, Dievas yra visiškai šventas. Dievas pašventino izraelitus, nes jie sudarė sandorą su juo kaip visiškai šventu Dievu. Dievo šventumas jį išskiria iš viso to, kas pagoniška ir nuodėminga (semitiška žodžio „šventas“ šaknis reiškia „atskyrimą“). Net tuomet, kai izraelitai susitėpė nuodėme ir neištikimybė, Dievas liko nesuteptas. Ypač dėl to, kad jis yra transcendentinis („atskirtas“) Vienintelis Šventasis, negalintis būti suteptas, jis galėjo izraelitus gražinti į šventumą.

Tai, kad Dievas yra transcendentiškas, nereiškia, kad kai kurie jo būties aspektai skiriasi nuo aspektų, leidžiančių jam būti imanentiškam. Senajame Testamente tai, kas daro Dievą tikrai dievišką ir todėl transcendentišką, drauge yra tai, kas leidžia jam veikti kūriniuose, taigi būti imanentiškam. Teigdami, kad Dievas yra Vienintelis Šventasis Kūrėjas ir Gelbėtojas, išreiškiame jo imanentinį veikimą kūrinių sąrangoje, netampant jos dalimi. Tai didysis judėjų ir krikščionių slėpinys, kurio galutinė išraiška yra Įsikūnijimas: Tas, kuris yra visiškai kitoks negu kūrinių, gali būti ir veikti toje kūrinių sąrangoje neprarasdamas savo visiškos kitokybės.

Kai menkinama transcendentinė Dievo kitokybė tariai siekiant padaryti jį labiau imanentišką, pakertama pati Dievo imanentiškumo prasmė. Imanentinio Dievo veikimo reikšmingumas aptariamas proporcingai atsižvelgiant į jo transcendentškumą. Imanentiniai Dievo veiksmai istorijoje įgyja ypatingą reikšmę būtent todėl, kad Dievas pranoksta sukurtąją laiko ir istorijos sąrangą. Tas, kuris yra tarp savo tautos žmonių, yra „Viešpats – amžinasis Dievas, kūrėjas visų žemės šalių. Nepailsta jisai nei pavargsta, neištiriama jo išmintis“ (Iz 40, 28; žr. Iz 40–45 skyrius).

Kai Biblijoje aprašomas visiškai transcendentinio Dievo imanentinis veikimas, sakoma, kad Dievas išgyvena emocinius pokyčius, netgi keičia savo nuomonę. Nors tuose teiginiuose yra tiesos apie Dievą, tačiau jų nedera su-

prasti pažodžiui. Tokiais teiginiais norima mums pasakyti, jog Dievas yra iš tikrųjų užjaučiantis ir atleidžiantis. Jis liūdi dėl nuodėmių ir rūstina ant savo tautos. Tačiau šiais emociniais išgyvenimais nusakomi ne Dieve vykstantys pokyčiai, bet reakcija į kitus dalykus. Dievas, pamatęs nuodėmingumą, gailisi sukūręs žmoniją (*Pr 6, 6–7*) ar padaręs Samuelį karaliumi (*1 Sam 15, 11.35*). Jis sušvelnina savo rūstybę ir apsigalvoja nenubauti Ninevės gyventojų (*Jon 4, 2*) ar atgailaujančių izraelitų (*Iš 32, 14*). Tokios Dievo reakcijos iš tikrųjų išreiškia gilesnę tiesą – tiesą apie nesikeičiančią ir pastovią Dievo meilę ir teisingumą, kaip transcendentiskai kitokius.

Apie Dievą sakoma, jog jis „pakeitė nuomonę“, ar jis vaizduojamas su permainingomis emocijomis būtent todėl, kad, būdamas transcendentiskas, Dievas nekeičia nuomonės ir nėra priklausomas nuo emocijų permainių. „Dievas nėra žmogus, kad meluotų, ar marus, kad keistų savo mintį“ (*Sk 23, 19*; taip pat *Ps 110, 4*; *132, 11*; *Ez 24, 14*). Vartojant sąvokas: užuojauta, liūdesys, kančia, įniršis, pasidavimas permaldavimui, siekiama išreikšti nepajudinamą ir nesikeičiančią transcendentinę Dievo – Vienintelio, Šventojo, Gelbėtojo ir Kūrėjo – prigimtį. Įvairių emocijų Dievo reakcijų nusakymas nėra pažodinis jo jausmo pripažinimas; tai patvirtina tiesą, jog Dievas, būdamas transcendentiskas, nepasižymintis būdingu žmonėms nepastovumu, yra nesikeičiantis visomis kintančiomis aplinkybėmis, jis yra visiškai mylintis, visiškai geras ir visiškai šventas.

Kai kas mano, jog toks biblinio Dievo suvokimo aiškiniimas įrodo vien etinį jo nekintamumą, tai, kad Dievas yra nuosekliai ištikimas sau kaip morališkai geras ir mylintis, – ir nebūtinai įrodo ontologinį Dievo nekintamumą. Į tai galima atsakyti argumentu: Dievas yra etiškai pastovus, nekintamai mylintis ir geras, jeigu jis ontologiškai yra pastovus, kitaip tariant, ontologiškai nesikeičiantis savo tobula meile ir gerumu.

Dažnai Bažnyčios tėvai kaltinami, neva gyvą, mylintį, užjaučiantį ir asmeninį Biblijos Dievą pavertę statišku, sustingusiu, nejudamu ir beasmeniu graikų filosofijos Dievu. Toks apibendrinimas nėra teisingas, nors sporadiškai pasitaikydavo ir netinkamų mąstysenos žingsnių. Ankstyvieji tėvai – Justinas Kankinys, Ireniejus, Klemensas Aleksandrietis, Origenas, Tertulijonas, Novacijonas – į ankstesnį filosofinį diskursą dėl Dievo prigimties įnešė pirmiausia savo tikėjimą Biblijos Dievu, o ne savo filosofines išvagas. Likdami ištikimi bibliniam apreiškimui ir priešindamiesi pagoniškomis mitologijoms, jie rūpinosi pabrėžti visišką vienintelio Dievo kitokybę kūrinių sąrangos atžvilgiu. Sudarydami opoziciją platonizmui ir aristotelizmui, šie tėvai pabrėžė, jog Dievas nesutvarkė ar neišjudino preegzistavusios materijos, o savo visagalybe viską sukūrė iš nieko – *creatio ex nihilo*. Dievas ne tik sudarė būties hierarchijos viršūnę, bet jo, kaip Kūrėjo, transcendentiskumas radikaliai nukėlė jį į visiškai kitą, būdingą tik jam ontologinę sąrangą. Dievas suvokiamas kaip geras ir mylintis, nuo amžių egzistavęs

savyje ir per save. Bažnyčios tėvai, siekdami pabrėžti pozityvias biblines savybes, nusakė Dievo atžvilgiu eilę negatyvių požymių, kai kurie jų tiesiogiai kildintini iš Biblijos, o kiti išvedami iš filosofinės refleksijos. Tų negatyvių atributų tikslas dvejopas. Pirmiausia jie taikyti siekiant atskirti Dievą nuo kūrinių sąrangos, tačiau tuo pat metu šie atributai padėjo geriau suvokti pozityviųjų požymių racionalų turinį. Pavyzdžiui, skirtingai nuo antropomorfinių pagonių dievų, Dievas suvokiamas kaip bekūnis, taigi neturintis fizinių jausmų, instinktų bei poreikių, tokių kaip skausmas, geismas ar alkis. Drauge tai išryškino dvasinę jo būties prigimtį. Atsižvelgdami į pozityvių ir negatyvių požymių tarpusavio sąveiką ir papildomumą, ankstyvieji Bažnyčios tėvai pabrėždavo, jog Dievas yra nekintantis ir nejudantis.

Negatyviaja prasme Dievas yra nekintantis tuo, kad nesikeičia kaip kūriniai, tačiau taip pat jis nesikeičia pozityviais tikslais. Dievo nekintamumas radikaliai patvirtina jo absoliutų tobulumą ir galutinį garbingumą. Būdamas Kūrėjas, jis yra tas, kuris gyvena ir esti. Kadangi Dievo meilė yra nekintamai tobula ir negalinti susilpnėti, jis yra amžinai gyvas Dievas, visiškai dinamiškas savo gerumu, meile ir tobulumu. Panašiai kai kalbama apie dieviškojo nejudumo požymį, pirmiausia norima nusakyti, kas Dievas nėra, ir tai daroma turint visiškai pozityvų tikslą. Dievas yra nejudantis ta prasme, kad jis neišgyvena vienas kitą keičiančių emocijų būvių, o kūrinių sąranga negali jo taip pakeisti, kad nulemtų jo kokio nors pokyčio ar netekties patyrimą. Dievas taip pat neturi negatyvių ir nuodėmingų pojūčių, kuriuos žmonėse nulemia polinkis į baimes, nerimą, godumą, geidulingumą ar nepateisinamą pyktį. Bažnyčios tėvams Dievo jausmo atmetimas drauge reiškia, kad jame atmetami visokie jausmai, menkinantys ir silpninantys jį kaip Dievą. Beveik visi ankstyvieji tėvai priskirdavo Dievui nejudumo savybę, siekdami išryškinti jo karštą meilę ir visa apimančią gerumą, Dievo uolumą ir ryžtingumą, su kuriuo jis siekia numylėtos tautos gerovės. Pavyzdžiui, Origenas, ryžtingai gindamas Dievo nejudumą, drauge kalba apie jo „meilės aistrą nupuolusios žmonijos atžvilgiu“. Net Dievo rūstybę Bažnyčios tėvai suvokė ne kaip Dievo atskirą jausmą ar praeinančią emocinę būseną, bet kaip konstitutyvų, nekintamai tobulą gerumą ir apvaizdišką rūpestį nuodėmės ir blogio akivaizdoje.

Šiandieninė Bažnyčios tėvų kritika dažnai grindžiama nesusipratimu. Kai kurie teologai klaidingai tvirtina, esą nejudumo požymis priskyrė Dievui kažką pozityvaus, nusakydamas jo statiškumą, negyvybingumą, nejudrumą, o per tai visišką negebėjimą jausti. Bažnyčios tėvai niekada to neteigė. Jie neigė Dievą turint tokius jausmus, kurie būtų priešingi bibliniams atributams, turintiems konstitutyvų reikšmę dieviškosios būties nusakymui, arba silpnintų juos. Tėvai siekė išsaugoti visiškos Dievo kitokybės suvokimą, apie kurį byloja Šventasis Raštas. Taip pat pagal Raštą ir suvokdami visišką Dievo kitoniskumą, jie siekė išreikšti ir praturtinti jo karštos meilės ir tobulo gerumo suvokimą.

Tomas Akvinielis pagilino tiek patristinį Dievo suvokimą, tiek jo nekintamumo ir nejudumo priežastis mūsų suvokime. Kūriniai nuolat kinta, kadangi nepaliaujamai aktualizuoja savo potencialumą ir gėrio atžvilgiu, tapdami tobulesni, ir blogio atžvilgiu, tapdami mažiau tobuli. Dievas yra anapus schemos, skiriančios aktą ir galimybę, leidžiančią aktualizuoti. Pasak Akvinielio, Dievas yra „pati būtis“, arba „grynasis aktas“, todėl jis nepavaldus konstitutyviems pokyčiams, per kuriuos taptų tobulesnis. Tai turi dvejopas pasekmes.

Pirma, būdamas grynasis aktas, Dievas turi galimybę vykdyti aktus, unikaliai susijusius su jo kaip grynojo akto būtimi. Mes negalime suprasti, kaip veikia Dievas, būdamas grynasis aktas, o kūrimo aktas yra Dievo, kaip grynojo akto, veiksmas, per kurį sukurtosios būtytės tampa susijusios su Dievu, tokiu, koks jis yra, ir todėl egzistuoja. Todėl pats kūrimo aktas, pabrėžiantis visišką Dievo kito-kybę, yra tas pats aktas, laiduojantis tiesioginį, artimą, dinamišką ir pastovų kūrinio santykį su Dievu, tokiu, koks jis yra savo visiškai transcendentine kitokybe. Antra, kadangi Dievas yra grynasis aktas arba pati būtis, viskas, kas priklauso Dievo prigimčiai, yra grynajame akte. Nors, pavyzdžiui, tiek Dievas, tiek ir akmenys yra nejudūs, tai kyla dėl visiškai skirtingų priežasčių. Akmuo yra nejudus, nes jam, kaip nejudančiam ir beasmeniam daiktui, trūksta viso to, kas būdinga meilei. Dievas yra nejudus, nes jo meilė yra visiškai akte („Dievas yra meilė“), ir joks autokonstitutyvinis veiksmas negalėtų padaryti jo labiau mylinčio. Dievas yra absoliučiai nejudus, kadangi jis absoliučiai apimtas savo meilės. Todėl ir kūriniai, ypač žmonės, kūrimo metu tampa čia pat susiję su Dievu, egzistuojančiu savo visiškai įgyvendintoje meilėje.

Teologine plotme nejudumas dėl tų pačių priežasčių būdingas Trejybės asmenims. Tėvas yra grynasis tėvystės aktas, per kurį gimsta Sūnus tobuloje Šventosios Dvasios meilėje. Sūnus yra grynasis sūnystės aktas, per kurį jis yra visiškai Tėvo Sūnus ir yra visiškai dėl Tėvo toje pačioje tobuloje Dvasios meilėje. Dvasia yra grynasis meilės aktas, per kurį Tėvas gali tapti absoliučiai mylintis Sūnaus Tėvas, o Sūnus gali būti absoliučiai mylintis Tėvo Sūnus. Trejybės Asmenys yra nejudūs ne todėl, kad stokoja karštos meilės, bet todėl, kad pagal savo sąrangą jie konstitutyviai susiję karštos, dinamiškos ir visiškai aktualizuos meilės santykiu. Kūriniai po atsiradimo pasaulyje tampa susiję su tuo trejybiniu meilės slėpiniu, o žmonės turi prieigą į vidinius trejybinius santykius, nes jie per Šventąją Dvasią apdovanoti panašumu į Sūnų. Per tai galime tapti mylinčio Tėvo vaikais.

Kad būtų paprasčiau, toliau kalbama apie vieną Dievą, užuot minėjus Trejybę, tačiau visos daromos išvados lygiai galioja ir Trejybei. Dievas yra visiškai aktualizavęs savo meile bei gerumu, jis negali netekti tos meilės ir gerumo. Tokia netektis sukeltų jo kentėjimą, nes dėl jos jis taptų ne taip tobulai mylintis ir geras. Negana to, laikydamiesi biblinės Dievo sampratos, turime atminti: nors Dievas, būdamas Kūrėjas, yra intymiai susijęs su

kūrinija, jis taip pat egzistuoja kitoje jam būdingoje ontologinėje sąrangoje. Todėl nuodėmė ir blogis, dėl kurių žmonės netenka tam tikro gėrio ir patiria kentėjimus, apsiriboja sukurtąja ontologine sąranga ir negali turėti įtakos nesukurtajai sąrangai, kurioje egzistuoja vien absoliučiai geras Dievas, ar prasiskverbti į ją. Jei sukurtosios sąrangos nuodėmė ir blogis sukeltų Dievo kentėjimus, reikėtų priimti, kad Dievas ir visa kita egzistuoja toje pačioje ontologinėje sąrangoje: jis galėtų kentėti tik tuomet, jei egzistuotų toje pačioje ontologinėje plotmėje, kurioje įvykdytas blogis.

Dėl šios priežasties dauguma teologų, priimančių kenčiančio Dievo sampratą, sąmoningai renkasi panenteistinį Dievo suvokimą, pagal kurį, nors Dievas potencialiai didesnis negu kosmosas, kosmosas turi konstitutyvinę reikšmę jo būčiai. Mėginimai pagrįsti kenčiančio Dievo sąvoką atmetant panenteizmą priveda prie vidinio loginio prieštaravimo. Dievas, įkurdintas kosminėje sąrangoje, turi būtinai apimti viską, kas priklauso tai sąrangai – drauge su nuodėme ir iš jos kylančiu kentėjimu. Tačiau jei pačią Dievo prigimtį konstitutyviai nulemia tai, kad jis yra kosminės sąrangos dalis, tuomet jis nebegali būti visa mylintis Kūrėjas. Tokiu atveju jis būtų tik kosminio proceso tvarkdarys panašus į platoniskąjį demiurgą. Atitinkamai tolesnė minties seka būtų tokia: jei kentėjimą sukeliantis blogis yra gėrio stoka, tai reikėtų, kad kenčiantis Dievas kažko stokoja, todėl nėra toks tobulai geras. Be to, jei Dievas, netekęs savo išskirtinio transcendentiskumo, yra paliečiamas blogio ir kentėjimo, vadina- si, ir jis yra imanentiškai įpintas į kosminį blogio procesą, iš kurio, panašiai kaip visa kita, nebegali ištrūkti.

Tuomet Dievas galėtų kentėti vieningai su visais kenčiančiais, ir tie, kurie priima kenčiančio Dievo sampratą, giria tai kaip nepakartojamą vertybę. Tačiau tokiu atveju kančios akivaizdoje žmonija ir net pats Dievas praranda bet kokią viltį išsivaduoti nuo blogio ir iš jo kylančios kančios. Tuomet neliktų vilties sulaukti dieviškojo teisingumo tvarkos, nebūtų vilties, kad meilė ir gerumas gali įveikti blogį. Tokioje sampratoje išnyksta transcendentinis Vienintelis, Šventasis, Biblijos Dievas, visos kūrinijos Kūrėjas, imanentiškai veikiantis kūrinijoje jos Išganytojas. Todėl kenčiančio Dievo samprata nepriimtina teologiniu ir filosofiniu požiūriu.

Meilės apraiškos yra skirtingos ir priklauso nuo situacijos. Kartais meilė reikalauja palankumo, užuojautos, gailingumo ar atleidimo. Kitais atvejais būtinas pabarmas ar net rūstybė. Jeigu Dievo meilė egzistuoja tobulai, ji pilnutinai apima ir visas meilės apraiškas. Dievui nereikia laikytis jausminės sąrangos ir reikšti įvairius meilės aspektus pagal besikeičiančias situacijas. Dievas yra visuomet „parengtyje“. Pavyzdžiui, jei kas nors gailisi dėl nuodėmių, Dievui nereikia keisti savyje meilės rūšies, išpėjančią meilę paverčiant atleidžiančia meile. Jie Dievas privalėtų atitinkamai prisitaikyti prie kiekvienos asmeninės situacijos kiekvienu atskiru momentu, jis būtų nepaliaujamai įtrauktas į nesibaigiantį emocinį sukūrį.

Žmonės tikėjimu pažįsta ir net įvairiškai išgyvena aktualizuotą Dievo meilę atitinkamai pagal savo asmeninę situaciją. Nuodėmėje žmogus išgyvena Dievo meilę kaip paraginimą ir priminimą. Gailestyje Dievo meilė suvokiama kaip pasigailėjimas ir atleidimas. Žmogų jaudina būtent tai, kad Dievo meilė yra nekintanti, ir tą nesikeičiančią meilę žmonės jaučia įvairiais būdais.

Dieviškoji užuojauta yra Dievo tobulai aktualizuotoje meilėje, tačiau, skirtingai nuo žmogiškosios užuojautos, dieviškojoje nėra kentėjimo, dėl kurio Dievo meilė nebūtų visiškai aktualizuota. Dievas ne todėl yra tobulai užjaučiantis, kad kenčia su kenčiančiais, bet todėl, kad Dievo meilė pilnutinai ir laisvai apima kenčiančius. Tai, kad Dieve nėra kentėjimo, išlaisvina jį nuo savimeilės, skatinančios malšinti savo kentėjimą. Kentėjimo nebuvimas leidžia Dievo meilei realizuotis visapusiško altruizmo ir geradarybės apraiškomis. Patirdami kentėjimus žmonės nori ne kenčiančio, bet visiškai mylinčio Dievo, o kenčiantis Dievas taip mylėti negalėtų. Anot taiklaus Michaelio Doddso pastebėjimo: „Jei mano bičiulio užjaučiantis kentėjimas teiktų man paguodą, pasijusčiau keistai. Tai reikštų, kad į jo kentėjimą reaguojau atvirkščiai negu į savąjį. Dėl jo kentėjimo jausčiau savotišką džiaugsmą, o jis į mano kančią reaguotų veikiau liūdesiu“.

Užuojautos šerdį galiausiai sudaro meilė, nes būtent meilė atneša tikrą gydymą ir paguodą. Pasak Tomo Akviniečio: „Gailestingumą dera priskirti Dievui pagal jo rezultatus, o ne dėl sukeliama jausmų“. Iš tikrųjų užjaučiantis asmuo siekia panaikinti kančios priežastis, todėl Dievo gailestingumas ir užuojauta labiausiai regimi jo dieviškoje galioje ir tobulame gerume, kuriuo jis įveikia blogį ir iš to kylančius kentėjimus. Nors, pasak Akviniečio, gailestingumas nėra „jausmų sukėlimas“ kaip juntama Dievo emocinė būklė, tačiau čia galima išvelgti jo tobulai aktualizuotos ir todėl visiškai altruistinės meilės pozityvią pusę.

Dieviškąją užuojautą reikia išvelgti ne solidarizacijoje su žmonija kentėjime, bet gebėjime įveikti žmogiškosios kančios priežastį – nuodėmę. Tuo visu iškilumu liudijame gerąją Evangelijos naujieną. Tėvo siūstas amžinasis Dievo Sūnus pradėjo tikrą žmogiškąjį buvimą Šventosios Dvasios galia. Tapdamas žmogumi, Sūnus priėmė iš Adomo paveldėtą puolusią žmogystę ir gyveno kaip vienas iš mūsų. Jo šventas gyvenimas ir klusnumas Tėvui buvo apvainikuotas gyvenimo paaukojimu ant kryžiaus – iš meilės atlikta atgailos auka už nuodėmes. Dievo Sūnus, būdamas neįslus kaip Dievas, iš tikrųjų kentėjo ir mirė kaip žmogus, taip pat kaip žmogus kūnu prisikėlė iš numirusių. Tai labai reikšminga svarstant Dievo kentėjimo klausimą.

Pasak autentiškos kristologinės tradicijos, amžinas, visame tobulas ir nesikeičiantis Dievo Sūnus, tapęs žmogumi, tikrai išgyveno žmogiškąjį silpnumą, trapumą, kentėjimą ir mirtį. Tas, kuris yra neįslus kaip Dievas, buvo iš tikrųjų jaučiantis žmogus. Jei Dievo Sūnus ken-

tėjo, argi jis neišgyveno kentėjimo savo dievystėje? Ne, nes kentėjimą sukelia kokio nors gėrio netektis; nors, kaip žmogus, Sūnus patyrė žmogiškosios sėkmės ir gyvybės netektį, iš jo nebuvo atimtas dieviškasis tobulumas ir gėris. Jei kas tvirtintų, kad Sūnus kentėjo kaip Dievas, tai reikštų, jog jis išgyveno mūsų žmogiškąją kančią sušvelnintu dievišku būdu, taigi nepatyrė tikros žmogiškos kančios. Galiausiai Dievas negali patirti tikros kančios ir mirties, kaip tai patiria žmogus. Tarsi ironiška: palaikantieji kenčiančio Dievo sampratą užsklendžia kančią dieviškoje Dievo prigimtyje ir iš tikrųjų uždaro Dievui duris į žmogiškąjį kentėjimą.

Antra, esmingai svarbu tai, kad istorijoje įvykusi Sūnaus žmogiškoji kančia ir mirtis turi išganomąją prasmę. Kai kurie teologai, laikydami, kad Dievo Sūnus kentėjo kaip Dievas ir kad Tėvas kentėjo vienybėje su savo dieviškuoju Sūnumi, traktuoja Jėzaus kančią ir mirtį kaip mitą. Tai, kas vyksta istorijoje, tėra tik mitinė, anapus istorijos esanti išraiška to, kas esmingiau įvyko pačioje Trejybėje. Nuodėmės ir jos nulemtas kentėjimo įveikimą pakeičia esmingesnis Tėvo ir Sūnaus santykis. Nors tie teologai tvirtina, jog Tėvas solidarizavosi su Sūnumi, tokia mąstysena neturi biblinio pagrindo. Iš tikro Tėvas nepriima savo Sūnaus egzekucijos, bet džiaugiasi, kad Sūnus, būdamas klusnus ir ištikimas, sutiko paaukoti gyvybę Tėvui iš meilės žmonėms.

Trečia, Tėvo džiaugsmą liudija šlovingas Sūnaus prikėlimas iš numirusių. Priskėlimas kūnu parodo, kad Jėzaus paaukota gyvybės auka turėjo išganomąjį pobūdį, todėl jo iškentėta žmogiška kančia ir mirtis yra esmingai kilni. Jei Sūnaus kentėjimas perkeliama į jo dievišką prigimtį, drauge jo žmogiška kančia ir mirtis netenka reikšmingumo. Nuosekliai mąstant, prasmės netektį ir kiekvieno žmogaus kančia bei mirtis. Pilnutinai žmogiškas Jėzaus prisikėlimas ne tik paliudija žmogiškos kančios tikrovę ir kilumą, bet taip pat patvirtina, kad nuodėmė ir mirtis, taip pat ir jų padarinys – kančia buvo nugalėta. Įsikūnijusios Sūnaus kančia ir mirtis yra Tėvo atsakas į žmogiškąją kančią.

Ketvirta, žmogiškąją kančią galima aiškinti ekleziologiniu aspektu žvelgiant į Kristų kaip į Kūno galvą. Tie, kurie priima tikėjimą ir yra pakrikštyti prisikėlusiam Viešpatyje Jėzuse, vienijasi su juo ir to dėka per juose gyvenančią Dvasią turi tikrumą, jog išgyvendami kentėjimus dalyvauja jo prisikėlime. Jie iš anksto džiaugiasi savo prisikėlimu, įvyksiančiu per pakartotiną šlovingą Jėzaus atėjimą, kai bus ištaisytas visoks blogis ir nušluostyta kiekviena ašara. Be to, krikščionys, būdami Kristaus Kūno, arba Bažnyčios, nariai, šiame kūne randa paramą – kreipdamiesi į šventuosius tiek danguje, tiek ir žemėje.

Tokio eklezinio tikrumo, susivokimo, jog esame prisikėlusio Viešpaties Jėzaus kūno nariai, trūksta kenčiančio Dievo teologijai. Pagal jos rutuliojamą suvokimą žmogus savo atskirame asmeniniame kentėjime tik „paguodžiamas“ drauge su juo kenčiančio Dievo. Taip suvokiama

paguoda sudaro išpūdį, kad ją patiria visi žmonės, nepriklausomai nuo jų religinės priklausomybės. Tokiu būdu iš esmės suabejojama Jėzaus kvietimu evangelizuoti skelbiant Gerąją Naujieną visame pasaulyje. Jei paguodą galima patirti nepriklausomai nuo Kristaus, evangelizacijos poreikis atkrinta. Tuomet Jėzus nėra Tėvo atsakas į blogį ir blogio sukeltą kančią; Jėzus nebėra tas, kuriame žmogus randa paguodą ir viltį. Viltis sudedama į kažkokį bendrą kentėjimą, vadinamą Dievu.

Krikščionys užuojautos ir meilės aktais gali įvesti nekrikščionis į meilės ir paguodos orbitą. O nekrikščionys gali visapusiškai dalyvauti, taigi patirti visą Jėzaus užuojautos ir meilės pilnatvę, kai patys tampa krikščionimis. Krikščionys ne tik išgyvena ir interpretuoja įvairias savo kančios formas žvelgdami į savo prisikėlusią Galvą, Jėzų, – jie taip pat suvokia, jog Jėzus kaip Galva nesiliauja kentėjęs su jais, sudarančiais jo Kūną. Bažnyčios tėvai Origenas ir Augustinas, remdamiesi Naujuoju Testamentu, ypač Jėzaus žodžiais apie jį persekiojantį Saulių, nurodo krikščioniškojo kentėjimo apimtį. Krikščionys kenčia tiek dėl savo pačių nuodėmių, tiek dėl jų atžvilgiu daromų nuodėmių, ir tai priskiriama Jėzui kaip Galvai. Tiksliau sakant, ne Kristus dalyvauja dabartiniuose krikščionių kentėjimuose, bet krikščionys dalyvauja dabartiniame Kristaus kentėjime ir savo kūne „papildo, ko dar trūksta Kristaus vargams“ (*Kol 1, 24*). Kristui įvykdžius išganymo darbą, teisių žmonių kentėjimai nepaliauja buvę Kristaus, kuris yra Kūno galva, kentėjimais, ir tuo būdu jų kentėjimai tobulina ir papildo dabartinius Kristaus kentėjimus. Vis dėlto tos kančios yra krikščionių paguoda ir šlovė. „Kaip mums gausiai tenka Kristaus kentėjimų, taip per Kristų mes kupini ir paguodos“ (*2 Kor 1, 5*). Panašiai „su juo kenčiame, kad su juo būtume pagerbti“ (*Rom 8, 17*).

Čia stengtasi parodyti, jog Dievas nėra juslus ir todėl nenkenčia. Skelbdami Evangeliją ir kalbėdami apie Dievą, kuris nekenčia taip, kaip mes, galime susidurti su kultūroje vyraujančių mąstymo kryptų priešingumu. Tačiau tiesa, jog Dievas nekenčia, yra tikrai Geroji Naujiena. Ji pasipriešina tai blogai naujienai, tapusiai savotiška „naująja ortodoksija“, ir skelbiančiai, jog Dievo, kaip ir mūsų, padėtis yra bloga. Išgyvendami kančią, galime intelektualiai varžytis su Dievo slėpiniu. Vis dėlto tik šventėdami, o ypač tapdami kankiniais dėl savo kentėjimų pradėdami suprasti ir karštai trokšti tobulos meilės iš visiškai gero ir teisingo Tėvo, apsireiškusio Jėzuje Kristuje.

Parengta pagal Thomas G. Weinandy OFM Cap.

Budriojoje komoje esantys ligoniai turi teisę į maitinimą

(KAP) Debatuose dėl budriojoje komoje esančių ligonių teises žodį tarė ir popiežius Jonas Paulius II, pabrėžęs, jog ir tokie asmenys turi teisę į gyvybę. Kovo 20 d. priimdamas Romoje vykusio tarptautinio medikų, etikų ir teisininkų kongreso dalyvių, popiežius pareiškė, kad sąmoningas dirbtinio maitinimo tokiems ligoniams nutraukimas esąs nedviprasmiškas eutanazijos aktas ir todėl „rimtas dieviškosios teisės pažeidimas“.

Pagrįsdamas savo poziciją, Jonas Paulius II sakė, kad medicina neįstengia patikimai numatyti, kiek šansų atsigauti turi toks ligonis. Pasitaiko daug klaidingų diagnozių ir atvejų, kai ligonis po daugelio metų bent iš dalies pasveiksta. „Tikimybe besiremiantis spėjimas negali etiškaiai pateisinti aprūpinimo maistu nutraukimo“, – pabrėžė popiežius. Medicina, Bažnyčia ir visuomenė tokių ligonių atžvilgiu turi aiškias moralines pareigas, kurių nevalia kratytis. Aprūpinimas skysčiu ir maistu yra natūrali, reguliari ir tinkama tokių ligonių gyvybės palaikymo priemonė, todėl moralės požiūriu ir įpareigojanti.

„Žmogus yra ir visada lieka žmogumi ir, net susirgęs ar negalintis realizuoti savo aukštesniųjų funkcijų, jis niekada netampa vien augalu ar gyvūnu“, – pabrėžė popiežius. Jei būtų leista iš išorės spręsti dėl subjekto tinkamumo gyventi remiantis gyvenimo kokybe, žmogiškųjų santykių srityje atsirastų „diskriminacinis ir eugeninis principas“. Popiežius reikalavo tokių ligonių artimiesiems teikti pagalbą, kad jie galėtų geriau pakelti „sunkią žmogišką, psichinę ir ekonominę našta“, neatšiejama nuo ilgos budriojoje komoje esančių pacientų priežiūros. Būtina kurti struktūras, galinčias perimti tokių ligonių priežiūrą, jei to negali padaryti šeima ar jai tai tampa per sunku.

Popiežius pateikė vieningos Europos viziją

(KAP) Kovo 24 d. Vatikane popiežiui Jonui Pauliui II „už iškilų veiklą vienijant Europą, ginant jos vertybes ir skleidžiant taikos žinią“ buvo įteikta Vokietijos miesto Aacheno įsteigta premija, pavadinta imperatoriaus Karolio Didžiojo vardu. Priimdamas premiją, popiežius pasakė kalbą, kurioje pateikė savąją susivienijusios Europos viziją. Popiežius, be kita ko, kalbėjo: „Mintyse turiau prieš akis Europą be savanaudiškų nacionalizmų, Europą, kur tautos laikomos gyvais kultūrinio turto centrais, kuriuos visų naudai verta saugoti ir skatinti.“

Mintyse turiau prieš akis Europą, kur didieji mokslo, ekonomikos ir socialinės gerovės laimėjimai nesiorientuoja į beprasmį vartojimą, bet tarnauja kiekvienam vargštančiam žmogui bei solidarčiai pagalbai šalims, irgi siekiančioms socialinio saugumo. Tegu Europa, per savo istoriją patyrusi tiek daug kruvinių karų, būna veiklus taikos pasaulyje veiksnys.

Mintyse turiu prieš akis Europą, kurios vienybė remiasi tikrąja laisve. Religijos laisve ir visuomenine laisve, kurios taurūs vaisiai subrendo krikščionybės dirvoje. Be laisvės nėra atsakomybės: nei Dievo, nei žmogaus atžvilgiu. Po Vatikano II Susirinkimo Bažnyčia trokšta suteikti laisvei daug erdvės. Šiuolaikinė valstybė suvokia, jog negali būti teisinė valstybė, jei negina ir neskatina visų piliečių laisvės reikštis tiek individualiai, tiek bendruomeniškai.

Mintyse turiu prieš akis jaunų žmonių pastangomis suvienytą Europą. Kaip lengvai jaunuoliai vienas su kitu bendrauja, nepaisydami esamų geografinių sienų! Tačiau kaip gali rasti jaunoji karta, jautri tiesai, grožiui, taurumui, tam, dėl ko verta aukotis, jei Europoje šeima nebėra tvirta gyvybei ir nesavanaudiškai meilei atvira struktūra? Šeima, kuriai, savaime suprantama, priklauso ir pagyvenę žmonės, aktyviai perteikiantys vertybes ir gyvenimo prasmę.

Europa, kurią turiu prieš akis, yra politiškai, negana to, dvasiškai vieninga, kur visų šalių politikai krikščionys veikia suvokdami, kokių žmogiškų turtų teikia tikėjimas, – išpaieigoję vyrai ir moterys, darantys tokias vertybes vaisingas, palenkdami jas tarnauti visiems dėl žmogaus, virš kurio spindi Dievo veidas.

Tai svajonė, kurią nešiojuosi širdyje ir kurią šia proga noriu patikėti jums ir ateinančioms kartoms”.

Lankymasis sekmadienio Mišiose – išpūdingas vilties liudijimas

(KAP) Popiežius Jonas Paulius II pabrėžė sekmadienio Mišių reikšmę. Priimdamas Australijos vyskupų, popiežius kovo 26 d. sakė, jog šios dienos krikščioniškoji prasmė, apimanti ir lankymąsi Mišiose, neturi būti pajungta „sekuliariai *savaitgalio* sampratai, kur vyrauja tokie dalykai kaip pramogos ar sportas”. Įsakymo dalyvauti sekmadienio Mišiose sušvelninimas silpnintų, pasak popiežiaus, krikščionių liudijimą ir jų buvimą visuomenėje.

Bažnyčia savo liturginiu šventimu sekmadienį išpūdingai liudijanti pasauliui viltį.

Jono Pauliaus II žodžiais, jei sekmadienis prarastų savo pradinę reikšmę, žmonės būtų „išprausti į siaurą horizontą”. Tada jie nebegalėtų „matyti dangaus”. Pasak Šventojo Tėvo, sekmadienio Mišių lankytojų mažėja dėl „žalingos sekuliarizmo ideologijos”. Nerimą keliantis jos elementas yra „visuomenės be Dievo vizija”. Prie besilankančių Mišiose mažėjimo tendencijos taip pat prisideda nusistovėjusius santykius tarp žmonių ardantis perdėtas individualizmas ir šeimos gyvenimo silpnėjimas.

Sutaikinimo sakramentas padeda siekti šventumo

(ZENIT) Pasak Jono Pauliaus II, Sutaikinimo sakramentas skirtas ne tik nuodėmėms atleisti, bet ir vesti tikinčius į gilesnį susitikimą su Kristumi. Esminius šiuos sakramentus popiežius apmąstė per kovo 27 d. audienciją kunigams ir seminaristams, dalyvavusiems Apaštališkosios penitenciarijos kovo pabaigoje surengtuose kursuose.

Išpažinties vaisius, popiežiaus žodžiais, yra „ne tik nuodėmių atleidimas, būtinas kiekvienam, kuris nusidėjo”, tai taip pat „tikras *dvasiinis prisikėlimas*, Dievo vaikų gyvenimo kilnumo ir gėrybių, iš kurių brangiausia – draugystė su Dievu, atkūrimas”. Todėl „būtų iliuzoriška siekti šventumo pagal kiekvienam Dievo duotą pašaukimą, dažnai ir karštai neinant šio atsivertimo ir pašventinimo sakramento”.

Pašventinimas per išpažintį įgyvendinamas apvalymu, apšvietimu ir susivienijimu su Kristumi. Pirmiausia sutaikinimas iš prigimties „neatsiejamas nuo apvalymo, turint omenyje tiek penitento, atveiriantis savo sąžinę dėl gilaus poreikio gauti atleidimą ir atgimti, aktus, tiek apvalančios bei atnaujinančios sakramentinės malonės išliejimą”. Antra, Atgailos sakra-

mentas yra „apšvietimo sakramentas”. „Tie, kurie dažnai eina išpažinties ir daro tai trokšdami pažangos, žino, jog, priimdami šį sakramentą, per atleidimą iš Dievo ir malonę iš Dvasios gauna brangios šviesos kelyje į tobulumą”. Galiausiai popiežius Jonas Paulius II pabrėžė, kad Atgailos sakramentas įgalina „vienijantį susitikimą su Kristumi”. „Pamažu, vis eidamas išpažinties, tikintysis vis artimiau vienijasi su gailestinguoju Viešpačiu iki visiško susitapatinimo su juo”. Tada pasiekiamas tobulas „Kristaus gyvenimas”, sudarantis tikrąjį šventumą.

Popiežius Jonas Paulius II priminė kunigams ir seminaristams, jog visiems nuodėmklausiams tenkanti „didelė pareiga vykdyti šią tarnybą geranoriškai, išmintingai ir drąsiai”. Jie privalo siekti, kad šis susitikimas, „apvalantis ir atnaujinantis mus kelyje į krikščioniškąjį tobulumą ir mūsų kelionėje namo”, būtų „mielas ir trokštamasis”.

Evangeliją skleidžianti parapija turi būti vieninga

(ZENIT) Pasak popiežiaus Jono Pauliaus II, Evangeliją skleidžiančios parapijos narius, tarnybas ir charizmas turi sieti bendrystės ryšiai. Kovo 28 d. Vatikane aukodamas šv. Mišias trijų Romos rytinio pakraščio parapijų tikintiesiems, popiežius per pamokslą akcentavo svarbiausius pastoracinius parapijų prioritetus bei iššūkius apaštalavimui.

Norint, kad krikščionių liudijimas šiandiniame pasaulyje būtų įtikinamas, būtina, popiežiaus žodžiais, skatinti „brolišką bendrystę visų tų, kurie sudaro parapiją”. „Vieningai parapijai, kurioje gerbiama tarnybų ir charizmų įvairovė, būdingas svetingos šeimos, degančios troškimu skelbti ir liudyti Evangeliją, veidas”, – sakė Jonas Paulius II. Jis taip pat atkreipė dėmesį į sritis, kurioms derėtų skirti daugiausia pastoracinių pastangų, turint omenyje tiek tikinčiuosius, tiek netikinčiuosius.

Pirmiausia tai – šeimos ir jaunuoliai. Jaunimo pastoracija turėtų būti prioritinė evangelizacijos veikla. Parapijos centrai turėtų tapti vaikų ir jaunuolių žmogiško, dvasinio ir bažnytinio ugdymo vietomis. Bažnyčiai, pasak popiežiaus, reikia daugybės kunigų, pašvęstųjų asmenų, vyrų ir moterų, džiugiai atidavusių save Dievui dėl žmonių gerovės, todėl parapijoje nevalia liautis žadinus pašaukimų į kunigystę bei pašvęstąjį gyvenimą malda ir pavyzdžiu.

Vatikanas atkreipia dėmesį į šeimos vertybių praradimą

(ZENIT) Popiežiškosios šeimos tarybos prezidentas kardinolas Alfonso Lopezas Trujillo, akcentuodamas šeimos reikšmę, paragino pasaulio vadovus elgtis dorai, nes jų rankose tautų likimas. Kovo 29 dienos kardinolo žinioje Meksikoje vykusiam III pasauliniam šeimų kongresui tema „Natūrali šeima ir tautų ateitis: augimas, plėtra ir laisvė“ teigiama, kad „tikrai santuoka paremta šeima yra žmonijos didybės, kilnumo ir ateities viltis“.

Kreipdamasis į pasaulio vadovus, kardinolas primena jiems jų atsakomybę: „Jūs esate visuomenės architektai, ir to neturi pakeisti jokia politinė ideologija“. Jis taip pat akcentuoja, jog šeima yra žmonijos paveldas, ne vien religijos dalykas.

Katalikiškos šeimų sąjungos atmeta klonavimą

(KAP) Europos katalikiškų šeimų sąjungų federacija paskelbė rezoliuciją, kurioje atmetė bet kokį klonavimą. Rezoliucija buvo priimta kovo mėnesį Čekijos mieste Brno vykusioje Europos katalikiškų šeimų sąjungų federacijos (FAFCE) pirmininkų konferencijoje. Šeimų sąjungos taip pat nepritaria embrionų kamieninių ląstelių tyrimams. Dokumente siūloma lėšas veikiau skirti suaugusiųjų kamieninių ląstelių tyrimams.

Konferencijos dėmesio centre buvo rinkimai į Europos Sąjungos parlamentą. Šeimų sąjungos nori pareikalauti iš kandidatų į Europos Sąjungos parlamentą „įsipareigojimo šeimos politikai“.

Jonas Paulius II – įtakingiausias Europos žmogus

(KAP) Laikraščio *Financial Times* atliktos apklausos duomenimis, įtakingiausias Europos žmogus per pastaruosius 25 metus buvo popiežius Jonas Paulius II. Žemiau popiežiaus minimas paskutinysis Sovietų Sąjungos vadovas Michailas Gorbačiovas ir buvusi Didžiosios Britanijos ministrė pirmininkė Margaret Thatcher. Tokie rezultatai gauti apklausus daugiau negu 40 tūkst. žmonių.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
LT-2001 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-3000 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Saulius Stumbra

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
Danguolė Misiukonienė / Klaipėda
Nijolė Puzanaušienė / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Albina Saladūnaitė / Panevėžys
Elvyra Žeizienė / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-3000 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-3000 Kaunas

TIRAŽAS 1000 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“